

AGENCIJA ZA NADZOR NAD TRŽIŠTEM BOSNE I HERCEGOVINE

BILTEN

o nesigurnim proizvodima u BiH

INFORMISAN POTROŠAČ JE ZAŠTIĆEN POTROŠAČ

ISSN 2303-5439

9 772303 543904

SADRŽAJ

Predgovor	3
I DIO	
1. Za potrošače	4
1.1. Povrat nesigurnog proizvoda	4
1.2. Sigurnost dječijih igračaka	4
2. Za poslovne subjekte	5
2.1. Proizvodite sigurno!	5
2.2. Kako zakonodavstvo definiše poslovne subjekte	5
2.3. Naredba o ličnoj zaštitnoj opremi	6
2.4. Uputstvo o načinu obavještanja potrošača o nesigurnom proizvodu	7
3. Tok inspeksijskog nadzora	8
4. Proaktivni nadzor u 2013. godini	9
4.1. Komode za presvlačenje	10
4.2. Dječije ogradice za igru	11
4.3. Dječije stolice za hranjenje	12
4.4. Dječije igračke	13
4.5. Upaljači	14
4.6. Ručne električne bušilice	15
4.7. Motorne kose (trimeri) za travu	16
4.8. Električne makaze za živu ogradu	17
4.9. Ubodne električne pile	18
4.10. Ručni fenovi za kosu	19
4.11. Električne svjetiljke opće namjene	20
4.12. Produžni kablovi	21
4.13. DVD i Blu-ray uređaji	22
4.14. Plutajuća pomagala za plivanje	23
4.15. Sunčane naočale	24
4.16. Kacige za bicikliste i korisnike skejtborda i koturaljki	25
4.17. Posuđe za kuhanje pod pritiskom	26
4.18. Blenderi za hranu	27
4.19. Ručni mikseri za hranu	27
5. Reaktivni nadzor u 2013. godini	28
II DIO	
6. Statistika za 2013. godinu	29
6.1. Nivoi rizika kod nesigurnih proizvoda povučениh sa tržišta	31
6.2. Grupe proizvoda sa ozbiljnim rizikom za potrošače	31
6.3. Vrste ozbiljnih rizika	32
6.4. Porijeklo proizvoda sa ozbiljnim rizikom	32
6.5. Lista nesigurnih proizvoda koji predstavljaju ozbiljan rizik	33
7. Kontrolna lista za provjeru dječijih stolica za hranjenje	34

Predgovor

Poštovane čitateljice i čitaoci,

Kroz naša prethodna izdanja smo pojasnili kako je organizovan i kako funkcioniše sistem nadzora u Bosni i Hercegovini, i obradili smo neke od tema iz oblasti sigurnosti neprehrambenih potrošačkih proizvoda. Jedan dio naše misije smo ispunili time što smo probudili interesovanje javnosti, prvenstveno medija za ovu tematiku. Ipak, svjesni smo da je podizanje svijesti javnosti dugoročan proces i da se sve relevantne institucije u državi moraju aktivnije angažovati, kako bi se dostigao potreban nivo razumijevanja ovih tema, prvenstveno među potrošačima i poslovnim subjektima u BiH.

Ističemo da je sigurnost neprehrambenih proizvoda izuzetno važna. Stoga, stručnjaci za elektrotehniku, mašinstvo, hemiju, građevinu i druge oblasti, koji rade u Agenciji za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine, detaljno istražuju i analiziraju sve dostupne sadržaje i pomno prate informacije o nesigurnim proizvodima iz zemlje, bliskog okruženja, država članica EU i šire, te u suradnji sa inspektorima iz Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta BiH provode aktivnosti nadzora sa ciljem uklanjanja proizvoda koji ne ispunjavaju propisane sigurnosne zahtjeve sa našeg tržišta.

Saznanja do kojih dođemo tokom nadzora doprinose našem sigurnijem okruženju i pomažu da se preduprije eventualne opasnosti koje mogu biti izazvane upotrebom nesigurnih proizvoda. Stoga, sve informacije koje mogu pomoći da se izbjegnju ovakve opasnosti dijelimo sa javnošću u Bosni i Hercegovini.

Ukoliko se ustanovi da je na tržištu Bosne i Hercegovine prisutan proizvod koji nije siguran, prve informacije o tome, kao i sve ostale vijesti koje su relevantne za sigurnost, potrošači dobivaju putem naše Internet stranice www.annt.gov.ba. Smatramo da je ovaj medij najpogodniji za obavještanje javnosti, s obzirom da je on danas najsuvremenije i najbrže sredstvo masovne komunikacije.

Kao institucija koja je bliska građanima, imamo obavezu da informišemo ne samo putem Interneta, već i putem štampanih izdanja. Stoga objavljujemo i ovo godišnje izdanje u kome smo sumirali rezultate nadzora iz 2013. godine i u kome možete pronaći savjete kako da razlikujete sigurne proizvode od proizvoda koji ne ispunjavaju zahtjeve za sigurnost.

Pozivamo vas da u cilju bolje informisanosti pratite i svako naredno izdanje biltena, kao i ostale edukativne materijale koje objavljujemo u elektronskoj i štampanoj formi.

Zapamtite: Informisan potrošač je zaštićen potrošač!

Gordana Krstanović Kusmuk
Glavna i odgovorna urednica

Dosadašnja praksa u BiH pokazuje veoma nisku stopu povrata nesigurnih proizvoda!

1. ZA POTROŠAČE

1.1. POVRAT NESIGURNOG PROIZVODA

Kada se ustanovi da je proizvod koji je stavljen na tržište BiH nesiguran i da može predstavljati rizik za zdravlje i život potrošača, jedna od mjera koje se poduzimaju je povrat proizvoda od potrošača (engl. *recall*).

Povrat podrazumijeva mjeru vraćanja proizvoda, koji je u posjedu potrošača, na mjesto njegove kupovine i povrat novca ili adekvatnu zamjenu za drugi siguran proizvod. Akciju povrata može pokrenuti sam proizvođač, nakon što dođe do saznanja da je njegov proizvod već ugrozio ili bi mogao ugroziti sigurnost potrošača i njihove okoline. Povrat proizvoda isto tako može biti naložen od strane organa nadzora, na osnovu saznanja do kojih se dođe tokom inspekcijskog nadzora ili na osnovu prigovora potrošača, konkurencije i sl.

Može se desiti da se neki proizvod povlači sa tržišta i/ili od potrošača. Stoga pratite obavještenja o nesigurnim proizvodima koja se objavljuju u medijima i/ili na prodajnim mjestima. Ukoliko je proizvod koji ste kupili predmet ovakve akcije, postupite prema uputstvu iz sigurnosnog obavještenja o povratu ili povlačenju. Ako pri tome imate bilo kakvih dilema, obratite se Agenciji!

1.2. SIGURNOST DJEČIJH IGRAČAKA

*Preporuka roditeljima:
DJEČIJE IGRAČKE KUPUJTE SVIM ČULIMA!*

Generalna preporuka je da treba biti vrlo oprezan kod kupovine dječijih igraćaka. Važećim propisima u BiH su uređeni određeni segmenti sigurnosti proizvoda namijenjenih najmlađoj populaciji, poput onih da igraćke ne smiju sadržavati određene hemikalije niti imati oštre ivice ili sitne dijelove koje dijete može progutati. Međutim, evidentno je da postoji potreba za jasnijim i sveobuhvatnijim regulisanjem oblasti sigurnosti dječijih igraćaka u BiH, koje bi išlo u korak sa europskim zakonodavstvom.

Kada je riječ o kupovini sigurnih dječijih igraćaka, bitno je napomenuti da se određeni nedostaci mogu uočiti već uz pomoć primarnih čula vida, dodira i mirisa. Opći utisak, koji steknete kada pažljivo razgledate i opipate igraćku, može vam pomoći prilikom izbora.

DODIR Uzmite igraćku u ruke i opipajte sa svih strana kako biste ustanovili da li ima oštre ivice, neravnine ili druge dijelove na koje se dijete može povrijediti, te da li postoji opasnost da dijete ukliješti prste.

TEST ČUPANJA Ukoliko igraćka sadrži vlakna, pokušajte ih povući rukom. Ukoliko se vlakna lako mogu izvući i ostanu vam među prstima, ne kupujte igraćku.

MIRIS Testirajte igraćku na miris. Ukoliko proizvod ima rezak, opor ili neugodan miris, to može biti indikacija da igraćka sadrži nedozvoljene hemikalije.

2. ZA POSLOVNE SUBJEKTE

2.1. PROIZVODITE SIGURNO!

Poslovni subjekti koji proizvode neprehrambene potrošačke proizvode podliježu pravilima tržišne konkurencije koja vladaju na domaćim i međunarodnim tržištima. Na duge staze, opstanak i uspjeh mogu očekivati samo oni koji na tržište isporučuju sigurne proizvode.

Samo proizvod koji se proizvodi i stavlja na tržište u skladu sa zahtjevima za sigurnost i zaštitu zdravlja ljudi može nesmetano opstati na tržištu.

U Bosni i Hercegovini je opći okvir za sigurnost proizvoda postavljen Zakonom o općoj sigurnosti proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 102/09). Kroz ovaj zakon, BiH je preuzela europsku Direktivu o općoj sigurnosti proizvoda 2001/95/EZ.

Zakon o općoj sigurnosti proizvoda se primjenjuje na sve neprehrambene proizvode, bez obzira da li su izrađeni u pojedinačnoj, serijskoj ili masovnoj proizvodnji, da li su proizvedeni u naučne svrhe ili se možda radi o prototipu. Također, zakon ne pravi razliku između novih i korištenih proizvoda, tako da je primjenjiv i na proizvode koji su potrošačima dostupni u okviru pružanja usluga.

Uporedo sa ovim zakonom, u BiH postoji i Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usklađenosti, koji je osnov za donošenje čitavog niza domaćih *lex specialis* propisa, kojima se preuzimaju europski tehnički propisi.

Značenje CE znaka

Znak CE ne dokazuje automatski da kupujete siguran proizvod! On je zapravo osmišljen kako bi se olakšao slobodan promet roba unutar Europske unije. Ovaj europski znak je tek pretpostavka da je proizvod usklađen sa zahtjevima za sigurnost iz odgovarajućih propisa i da može biti stavljen na tržište Europe. Proizvođač potvrđuje da je u procesu izrade proizvoda, koji je označen CE znakom, ispunio zahtjeve za sigurnost. U praksi se dešava da nesavjesni poslovni subjekti ovaj znak zloupotrebljavaju, zbog čega je neophodno vršiti nadzor nad tržištem!

2.2. KAKO ZAKONODAVSTVO DEFINIŠE POSLOVNE SUBJEKTE ?

Zakonom o općoj sigurnosti proizvoda je definisano da je **proizvođač** svako pravno lice ili poduzetnik ili fizičko lice:

- ◇ koje proizvod proizvede
- ◇ koje proizvod doradi ili preradi
- ◇ koje se predstavlja kao proizvođač, stavljajući na proizvod svoje ime, žig ili drugi znak razlikovanja.

U skladu sa navedenim Zakonom, proizvođačem se smatra i:

- ◇ predstavnik proizvođača ukoliko proizvođač nema sjedište, odnosno prebivalište u BiH
- ◇ uvoznik proizvoda ukoliko proizvođač nema predstavnika proizvođača sa sjedištem, odnosno prebivalištem u BiH
- ◇ svako drugo pravno lice ili poduzetnik ili fizičko lice u lancu snabdijevanja, koje obavlja trgovinu i/ili trgovačke usluge u mjeri u kojoj njegova aktivnost **može uticati na sigurnosne karakteristike proizvoda.**

Za razliku od proizvođača, **distributer** je svako pravno lice ili poduzetnik ili fizičko lice koje obavlja trgovinu i/ili trgovinske usluge i koje u lancu snabdijevanja svojom aktivnošću **ne utiče na sigurnosne karakteristike proizvoda.**

BiH propis u fokusu!

2.3. NAREDBA O LIČNOJ ZAŠTITNOJ OPREMI (LZO)

Naredba o ličnoj zaštitnoj opremi ("Službeni glasnik BiH", broj 75/10) je značajna za one poslovne subjekte koji proizvode ili stavljaju na tržište Bosne i Hercegovine ličnu zaštitnu opremu (skraćeno LZO). Ova Naredba propisuje uvjete kojima se uređuju stavljanje na tržište i slobodan promet lične zaštitne opreme u BiH i osnovni sigurnosni zahtjevi koje LZO mora ispuniti kako bi se osigurala zaštita zdravlja i sigurnost korisnika.

Ličnom zaštitnom opremom se smatra svaki uređaj, sredstvo ili jedinica sastavljena od više uređaja ili sredstava, koje pojedinac nosi ili drži radi zaštite zdravlja ili sigurnosti od jedne ili više opasnosti. Također, u ličnu zaštitnu opremu spadaju svi zamjenjivi (rezervni) dijelovi i svi uređaji, sredstva ili sistemi koji su odvojivi ili neodvojivi dijelovi lične zaštitne opreme.

Naredba o ličnoj zaštitnoj opremi razlikuje tri kategorije lične zaštitne opreme (I, II i III) i odgovarajuće postupke ocjene usklađenosti.

Kategorija I obuhvata LZO koja pruža zaštitu od manjih opasnosti koje korisnik može na vrijeme i sa sigurnošću prepoznati. Ova kategorija obuhvata baštanske rukavice; kecelje za profesionalnu upotrebu; rukavice za čišćenje za profesionalnu upotrebu; lake zaštitne kacige; laganu zaštitnu obuću; sunčane naočale; maske i naočale za plivanje, ronjenje i skijanje; zaštitnu odjeću za profesionalnu upotrebu za vremenske prilike koje nisu ekstremne, itd.

Kategorija III obuhvata LZO namijenjenu zaštiti od opasnosti po život ili od opasnosti koje mogu ozbiljno i trajno oštetiti zdravlje, a za koje proizvođač pretpostavlja da njihove trenutne učinke korisnik ne može prepoznati na vrijeme. Ova kategorija obuhvata uređaje za disanje sa filterom za zaštitu od čvrstih i tečnih aerosola ili iritirajućih, opasnih, otrovnih ili radioaktivnih plinova; uređaje za zaštitu dišnih puteva, koji pružaju potpunu izolaciju od atmosfere, uključujući one koji se koriste pri ronjenju; opremu koja pruža ograničenu zaštitu od hemikalija ili radioaktivnog zračenja (odjeća, obuća, rukavice, naočale, filteri); opremu za hitne slučajeve koja se koristi u okruženjima sa visokom/niskom temperaturom, čiji se štetni efekti mogu porediti sa efektima na temperaturi vazduha $\geq 100^{\circ} \text{ S}$ / $\leq - 50^{\circ} \text{ S}$ (odjeća, obuća, kacige, rukavice, naočale, filteri, maske); opremu za zaštitu od pada sa visine (radnu, planinarsku, speleološku, uključujući pojaseve, remenje, trake, pomoćna sredstva i slično); opremu za zaštitu od opasnosti povezanih sa električnom energijom (odjeća, obuća, kacige, rukavice, naočale, filteri, maske), itd.

Kategorija II obuhvata svu ostalu opremu koja ne spada u kategorije I ili III. Ova kategorija obuhvata svu zaštitnu odjeću, uključujući i onu za sportske i ronilačke aktivnosti; zaštitnu obuću, uključujući i onu za statički elektricitet; zaštitne i sportske rukavice i kacige; opremu za zaštitu dijela ili čitavog lica; svu opremu za zaštitu sluha; filtere i opremu za zaštitu vida; plutajuća pomagala, itd.

2.4. UPUTSTVO ZA POSLOVNE SUBJEKTE O NAČINU OBAVJEŠTAVANJA POTROŠAČA O NESIGURNOM PROIZVODU

Ukoliko poslovni subjekt utvrdi da je na tržište Bosne i Hercegovine stavio proizvod koji može ugroziti zdravlje i sigurnost potrošača, on mora na odgovarajući način da obavijesti javnost o tome.

Uputstvom za poslovne subjekte o načina obavještanja potrošača o povlačenja nesigurnih proizvoda („Službeni glasnik BiH“, broj 66/11) propisuje se način na koji poslovni subjekti trebaju da obavještavaju potrošače o povratu i povlačenju nesigurnog proizvoda sa tržišta, te izgled i oblik sigurnosnog obavještenja.

Poslovni subjekt je dužan da izda obavještenje o nesigurnom proizvodu:

- ◊ u štampanim medijima
- ◊ na prodajnim mjestima poslovnog subjekta
- ◊ na Internet stranici uvoznika i distributera, ukoliko istu posjeduju
- ◊ u elektronskim medijima, ukoliko veliki broj komada spornog proizvoda, koji su stavljeni na tržište, predstavlja ozbiljan rizik po život i zdravlje potrošača.

Obavještenje, koje se postavlja u prodajnom prostoru poslovnog subjekta, ne smije imati dimenzije manje od dimenzija A5 formata (148x210mm). Obavještenje je potrebno ponovo objaviti ukoliko se ustanovi da je stopa povrata proizvoda od potrošača vrlo niska (manja od 10%).

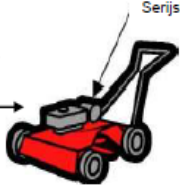
Obavještenje treba da bude postavljeno najmanje 6 mjeseci od njegove objave ili do okončanja povrata od potrošača.

Obavještenje mora da bude objavljeno na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i mora da sadrži najmanje sljedeće informacije:

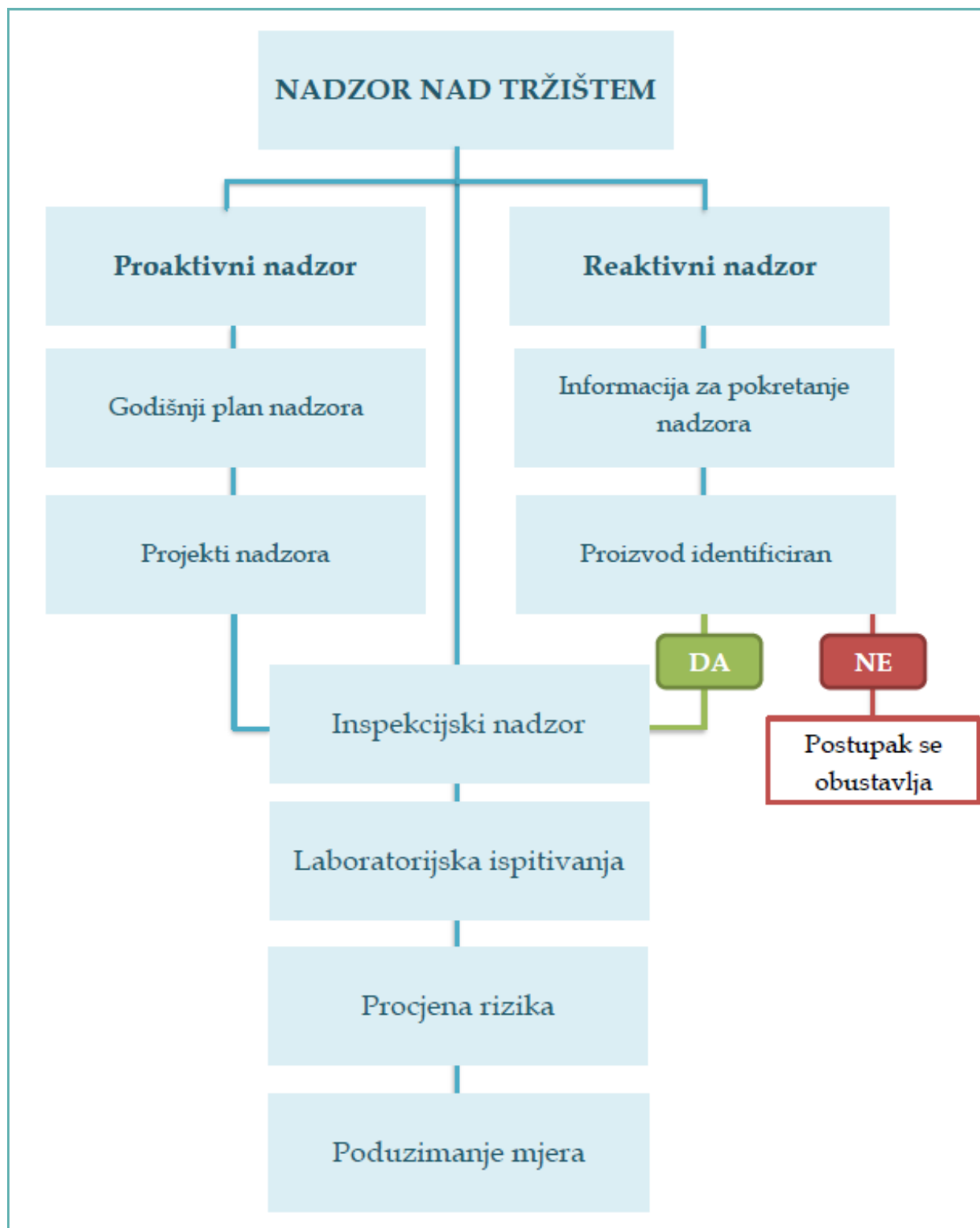
- ◊ naslov koji jasno ukazuje da se radi o sigurnosnom obavještenju
- ◊ podaci o proizvodu (naziv proizvoda, proizvođača, robna marka, model, broj serije, zemlja porijekla, fotografija proizvoda, uvoznik za Bosnu i Hercegovinu).

- ◊ opis rizika i opasnosti po zdravlje i sigurnost potrošača
- ◊ informacije za potrošače o načinu postupanja s proizvodom, te mogućnostima povrata za novac ili zamjene za drugi proizvod
- ◊ adresu poslovnog subjekta u Bosni i Hercegovini gdje se vrši povrat, uključujući telefonski broj za informacije (info telefon).

Primjer odgovarajućeg sigurnosnog obavještenja za potrošače je naveden ispod:

• Odgovarajući naslov	VAŽNO SIGURNOSNO UPOZORENJE
• Vrsta proizvoda	Kosilica za travu
• Model	Model – GG 123
• Slika	
• Mjesto serijskog broja	Serijski broj
• Detalji o greški i datumu prodaje serije	Ustanovili smo da su neke kosilice modela GG123, prodane od 1. marta 2010. godine i 30. jula 2010. godine, proizvedene sa greškom.
• Opasnost	Ova greška može prouzrokovati da se, pod većim opterećenjem, ručka odlomi pri spoju sa okvirom, što može dovesti teških ozljeda.
• Provjera proizvoda sa greškom	Ukoliko posjedujete GG123 kosilicu, molimo da provjerite serijski broj, kao što je prikazano na slici.
• Identifikacija	Modeli sa greškom imaju serijske brojeve od X5761 do X5874 ili Z2376 do Z3199 (uključujući), te su prodavani u prodavnicama Trgovina 1, Trgovina 2 i Trgovina 3.
• Prodajna mjesta	
• Dodatne mjere za poduzimanje	Ukoliko posjedujete spornu kosilicu, molimo vas da je odmah prestanete upotrebljavati. Vratite proizvod prodavaču na prodajnom mjestu gdje ste ga kupili, kako biste dobili zamjensku kosilicu ili potpuni povrat novca.
• Ponuđena naknada	
• Besplatna linija za pomoć	Ukoliko imate dodatna pitanja, kontaktirajte Uvoznika/Ovlaštenog zastupnika na besplatan telefonski broj 0800 1234 5678 (24 sata)
• Izvinjenja (po potrebi)	Zahvaljujemo vam se za sudjelovanje i izvinjavamo se za bilo koje neugodnosti koje smo eventualno prouzrokovali.
• Kompanija odgovorna za povrat	Uvoznik/Ovlašteni zastupnik d.o.o
• Kontakt podaci	Ulica br. 150, BiH www.uvoznik/ovlastenizastupnik.ba

3. TOK INSPEKCIJSKOG NADZORA

4. PROAKTIVNI NADZOR U 2013. GODINI

U 2013. godini je realizovano 19 projekata proaktivnog nadzora. 17 projekata je izvršeno u skladu sa Godišnjim planom nadzora za 2013. godinu, dok su dodatna 2 projekta inicirana u okviru IPA 2009 projekta, čiji je korisnik Agencija za nadzor nad tržištem BiH.

Cilj projekata nadzora je bio da se utvrdi da li kontrolisane grupe proizvoda, koje se stavljaju na tržište BiH, ispunjavaju sigurnosne zahtjeve iz propisa koji su na snazi u Bosni i Hercegovini. U okviru projekata su vršene administrativne i vizuelne kontrole, a u određenim slučajevima i laboratorijsko ispitivanje proizvoda.

PROIZVODI KONTROLISANI U OKVIRU PROAKTIVNOG NADZORA

Grupa proizvoda	Pravni osnov
1. Komode za presvlačenje	Zakon o općoj sigurnosti proizvoda (“Sl. gl. BiH”, broj 102/09)
2. Dječije ogradice za igru	
3. Dječije stolice za hranjenje	
4. Upaljači	
5. Igračke (migracije teških metala olova i hroma)	Pravilnik o uvjetima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opće upotrebe koji se mogu stavljati u promet („Sl. list SFRJ”, br. 26/83, 61/84, 56/86, 50/89 i 18/91)
6. Ručne električne bušilice	Naredba o sigurnosti mašina (“Sl. gl. BiH”, broj 04/10)
7. Motorne kose (trimeri) za travu	
8. Električne makaze za živu ogradu	
9. Ubodne električne pile	
10. Fenovi za kosu	Naredba o električnoj opremi namijenjenoj za upotrebu unutar određenih naponskih granica (“Sl. gl. BiH”, broj 98/09)
11. Svjetiljke opće namjene	
12. Produžni kablovi	
13. Blenderi za hranu	
14. Mikseri za hranu	Naredba o ličnoj zaštitnoj opremi (“Sl. gl. BiH”, br. 75/10)
15. Plutajuća pomagala za učenje plivanja	
16. Sunčane naočale i filteri za Sunce za opću upotrebu	
17. Kacige za bicikliste i korisnike skejtborda i koturaljki	Naredba o opremi pod pritiskom (“Sl. gl. BiH”, br. 52/11)
18. Posuđe za kuhanje pod pritiskom	
19. DVD i Blu-ray uređaji koji se povezuju na televizor	Naredba o elektromagnetnoj kompatibilnosti (“Sl. gl. BiH”, br. 41/10)

NAPOMENA

Iz Zakona o općoj sigurnosti proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 102/09), proizilazi da se komode za presvlačenje smiju staviti na tržište BiH samo ako su sigurne. Komode za presvlačenje se smatraju sigurnim ako ispunjavaju zahtjeve propisane u standardu BAS EN 12221-1:2010 i BAS EN 12221-2:2010.

Ako se odlučite za kupovinu komode, provjerite njenu čvrstinu i sigurnost. Ukoliko je u pitanju sklopiva konstrukcija, imajte na umu da se ona ne smije neočekivano zatvarati ili sklapati ni u jednom dijelu.

Skrećemo pažnju na niz osnovnih sigurnosnih zahtjeva koje komoda mora ispunjavati:

1. odgovarajuća stabilnost,
2. dovoljna čvrstina,
3. adekvatne zaštitne ograde.

4.1. KOMODE ZA PRESVLAČENJE

Tokom planiranja sobe za novorođenče, neizostavan dio namještaja postaje i komoda za presvlačenje bebe. Roditelji koji je imaju znaju koliko je ona korisna. Uslijed raznolike ponude ovih proizvoda na tržištu, odluka o kupovini odgovarajuće komode često nije nimalo jednostavna. Pored toga što treba da ispuni ergonomske i estetske zahtjeve, ona prije svega mora da bude sigurna.

U praksi je uočeno da su padovi vrlo česta vrsta povreda koja se dešava prilikom presvlačenja beba. Ako roditelj samo na trenutak ostavi dijete na komodi bez nadzora, može se desiti da se ono neočekivano prevrne preko ivice i padne.

Da bi se rizik od pada spriječio, potrebno je da konstrukcija komode bude stabilna i da, čak i u slučaju udara određenom silom u nju, ne dođe do značajnog pomjeranja komode i

narušavanja njene stabilnosti.

Sljedeća bitna karakteristika na komodama za presvlačenje su zaštitne stranice. One moraju biti dovoljno visoke, kako bi onemogućile da se dijete prevrne i padne sa visine.

Također, potrebno je obratiti pažnju na adekvatnu podlogu koja se stavlja na komodu. Nekada je podloga sastavni dio komode, a nekada se ona kupuje odvojeno. U svakom slučaju, ukoliko je podloga previsoka, zaštitne stranice gube svoju funkciju.

Rezultati nadzora komoda za presvlačenje

U periodu septembar - novembar 2013. godine, realizovan je projekt nadzora komoda za presvlačenje. Ovo je prvi projekt ovoga tipa koji je proveden u Bosni i Hercegovini. U okviru projekta su izvršene kontrole sigurnosti komoda za presvlačenje za kućnu upotrebu, koje se nalaze na tržištu Bosne i Hercegovine.

Inspeksijska kontrola je uključivala administrativnu i vizuelnu provjeru ambalaže, uputstava za upotrebu, označavanja, informacija na mjestu prodaje, vizuelnu provjeru komoda za presvlačenje i laboratorijsko ispitivanje (dva uzorka komoda za presvlačenje).

U toku nadzora, izvršeno je ukupno 5 inspeksijskih kontrola u okviru kojih su utvrđene neusklađenosti na 22 komode za presvlačenje, koje su poslovni subjekti otklonili dobrovoljno ili po nalogu nadležnih inspeksijskih organa. Ove neusklađenosti su se uglavnom odnosile na sljedeće:

- ◆ nepotpuna uputstva za upotrebu,
- ◆ nepotpuno označavanje komoda za presvlačenje,
- ◆ nepotpune informacije za potrošače na mjestu prodaje.

4.2. DJEČIJE OGRADICE ZA IGRO

Dječije ogradice za igru se obično sastoje od pravougaone platforme koja je ograđena bočnim stranicama u vidu drvenih rešetki ili mreže od platna, pri čemu je dno ogradice često opremljeno i dušekom.

Namjena ogradica je da djetetu pruže sigurno okruženje tokom igre, a da se pri tome ono ne osjeća sputano. Također, one djetetu pomažu u savladavanju motoričkih vještina poput hvatanja, penjanja ili pridržavanja. S jedne strane, rešetke ili mreža na bočnim stranicama omogućavaju djetetu da stoji uspravno i daju mu potporu prilikom prohodavanja. S druge strane, one trebaju biti dovoljno visoke kako bi onemogućile da dijete iskoči iz ogradice. Mnogi modeli imaju posebno dizajniran otvor, koji omogućava djetetu da puzeći uđe, odnosno izađe iz ogradice.

Potencijalne opasnosti

Ogradice za igru koje imaju

mrežaste stranice mogu predstavljati rizik od gušenja u slučaju da su nepropisno postavljene. Neke ogradice imaju rotirajući zglob u središtu svake spojnice na vrhu, koja omogućava da proizvod bude kompaktno sklopljen. Ukoliko ne postoje odgovarajući mehanizmi za zaključavanje i sklapanje i dođe do padanja ogradice, glava djeteta se može uklještit.

Savjeti za kupovinu

- ◇ Potražite oznaku standarda (BAS) EN 12227 kako biste bili sigurni da ogradica za igranje ispunjava zahtjeve propisane u ovom standardu.
- ◇ Ukoliko kupujete ogradicu sa mrežom, potražite onu sa gustim tkanjem (razmak manji od 7 mm).
- ◇ Ukoliko kupujete ogradicu sa drvenim rešetkama, imajte na umu da razmak između rešetaka ne bi trebao biti veći od 65 mm.

NAPOMENA

Prema Zakonu o općoj sigurnosti proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 102/09), dječije ogradice za igru se smiju staviti na tržište BiH samo ako su sigurne.

Dječije ogradice za igru se smatraju sigurnim ako ispunjavaju zahtjeve iz bosanskohercegovačkog standarda BAS EN 12227:2011.

Rezultati nadzora dječijih ogradica za igru

Kako bi se utvrdilo da li dječije ogradice za igru ispunjavaju propisane sigurnosne zahtjeve provedene su kontrole koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri ambalaže, označavanja, informacija na mjestu prodaje, uputstvima za upotrebu, vizuelnoj provjeri ogradica za igru i laboratorijskom ispitivanju (pet uzoraka ogradica).

Rezultati nadzora su pokazali da 7 od 15 (47%) kontrolisanih dječijih ogradica za igru ima određene neusklađenosti. Poslovni subjekti su, dobrovoljno ili po nalogu nadležnih tržišnih inspektora, otklonili neusklađenosti na 6 ogradica u količini od 308 komada.

Neusklađenosti su se najvećim dijelom odnosile na:

- ◆ nepostojanje odgovarajućeg sigurnosnog upozorenja na ambalaži
- ◆ nepotpuno označavanje dječijih ogradica za igru
- ◆ nepotpune informacije za potrošače na mjestu prodaje
- ◆ nepotpuna uputstva za upotrebu.

Na jednom modelu ogradice za igru nije bilo moguće otkloniti neusklađenosti, jer su otvori u mrežici ogradice za igru bili manji od propisanih, što može uzrokovati ozbiljne povrede prstiju kod djece i zbog toga su poduzete mjere povrata od potrošača i informiranja javnosti.

NAGLAŠAVAMO!

Uz svaku dječiju stolicu za hranjenje trebaju biti priložene informacije za potrošače poput kompletnih uputstava za upotrebu i odgovarajućih sigurnosnih upozorenja i oznaka.

Oznake treba da obuhvate: broj važećeg standarda, naziv proizvođača ili uvoznika ili distributera, te upozorenje „Ne ostavljajte dijete bez nadzora“.

Sve informacije moraju biti napisane na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini.

4.3. DJEČIJE STOLICE ZA HRANJENJE

Hranjenje malog djeteta dok sjedi u majčinom krilu ponekad može predstavljati mukotrpan posao. Ovo se na sreću može izbjeći nabavkom namjenske stolice za hranjenje u kojoj dijete starije od šest mjeseci može samostalno sjediti.

Da bi kupovina dječije stolice za hranjenje predstavljala dugoročnu investiciju, potrebno je voditi računa o određenim zahtjevima, prvenstveno sigurnosnim, koje ovaj proizvod mora da ispuni.

Sigurnosni zahtjevi su propisani u standardu BAS EN 14988-1:2010, kojim je preuzet europski standard EN 14988-1:2006.

Rezultati nadzora dječijih stolica za hranjenje

Projekt nadzora dječijih stolica za hranjenje realizovan je u periodu septembar – decembar 2013. godine. Ovo je bio prvi projekt koji je proveden u Bosni i Hercegovini u okviru koga su vršene kontrole sigurnosnih osobina stolica za hranjenje koje se nalaze na tržištu Bosne i Hercegovine.

Stolice za hranjenje se smatraju sigurnim ako ispunjavaju zahtjeve propisane u Zakonu o općoj sigurnosti proizvoda (“Službeni glasnik BiH”, broj 102/09) i bosanskohercegovačkim standardima BAS EN 14988-1:2010 i BAS EN 14988-2:2010.

Tokom projekta su provedene kontrole koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri ambalaže, uputstva za upotrebu, označavanja i informacija za potrošače na mjestu prodaje, vizuelnoj provjeri stolica za hranjenje i laboratorijskom ispitivanju (osam uzoraka stolica za hranjenje). U okviru 19 inspekcijskih kontrola utvrđene su neusklađenosti kod 216 stolica za hranjenje, i to:

- ◆ nepostojanje odgovarajućeg sigurnosnog upozorenja na ambalaži
- ◆ nepotpuno označavanje dječijih stolica za hranjenje
- ◆ nepotpuna uputstva za upotrebu.

Poslovni subjekti su otklonili neusklađenosti kod 188 stolica za hranjenje. Usklađivanje je bilo dobrovoljno ili po nalogu nadležnih tržišnih inspektora.

Kod 28 stolica za hranjenje, neusklađenosti su bile takve prirode da ih nije bilo moguće otkloniti i poduzete su mjere povlačenja sa tržišta, povrata od potrošača i uništavanja, jer predstavljaju ozbiljan rizika za sigurnost djece. Na svima neusklađenim stolicama za hranjenje je utvrđeno da ne ispunjavaju zahtjeve koji se odnose na stabilnost, što može izazvati ozbiljne povrede djece.

4.4. DJEČIJE IGRAČKE

Toksičnost teških metala u igračkama

Olovo (*Pb*) i hrom (*Cr*) su teški metali, koji čak i u relativno malim količinama mogu biti štetni po ljudsko zdravlje. Oni su vrlo rasprostranjeni u prirodnom okruženju, a u ljudske organizme dospjevaju kroz čestice iz vazduha, putem hrane i vode za piće ili putem kontakta sa potrošačkim proizvodima.

Poseban izvor unosa u dječije organizme su igračke obojene farbama koje sadrže ove teške metale. S obzirom da mala djeca instinktivno stavljaju igračke u usta, u slučaju da one oslobađaju teške metale, dječiji organizmi su izloženi dodatnim koncentracijama ovih supstanci.

Olovo je visokotoksičan metal, koji se u ljudskom organizmu akumulira najviše u kostima, a posebno kritičnim se smatra njegovo neurotoksično dejstvo na centralni nervni sistem i moždanu funkciju. On može djelovati na hormonalni sistem, na oštećenje hromozoma i uzrokovati poremećaje u koncentraciji i ponašanju. Na uticaj olova su posebno osjetljiva novorođenčad i mala djeca, pa je stoga vrlo bitno da se unos olova kod ove populacije smanji na najmanji mogući nivo.

Hrom je označen kao potencijalno kancerogen metal, koji štetno djeluje na bubrege i jetru, pri čemu su naročito toksična jedinjenja šesterovalentnog hroma.

Zbog prethodno navedenog, zakonski su propisana ograničenja u pogledu migracije ovih metala iz igračkaka. Prema Pravilniku o uvjetima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opće upotrebe koji se mogu stavljati u promet ("Službeni list SFRJ", broj 26/83, 61/84, 56/86, 50/89 i 18/91), dozvoljene vrijednosti migracija za olovo su 100 mg/kg, a za hrom 100 mg/kg.

Rezultati nadzora igračkaka (migracije teških metala olova i hroma)

Zajednički projekt nadzora igračkaka, koji je imao za cilj da se utvrde vrijednosti migracija teških metala olova i hroma iz igračkaka koje se stavljaju na tržište BiH, realizovan je u periodu maj – juli 2013. godine.

Sa tržišta Bosne i Hercegovine je uzeto 19 uzoraka igračkaka različitih robnih marki koje su potom ispitane u laboratoriji. Laboratorijskom analizom je utvrđeno da su svi uzorci ispravni, odnosno da su u skladu sa propisanim graničnim vrijednostima važećeg Pravilnika. Shodno tome, nadležne inspekcije entiteta i Brčko distrikta BiH nisu poduzimale nikakve mjere prema subjektima nadzora.

Iako u okviru ovog projekta nije bilo negativnih laboratorijskih rezultata, imajući u vidu da djeca posebno osjetljivo reaguju na hemijske supstance, ovaj vid nadzora nad igračkama i proizvodima za djecu će se i dalje nastaviti provoditi kako bi se osigurao visok nivo zaštite zdravlja i sigurnosti najmlađe populacije.

Preporuke za korisnike

Svaki korisnik upaljača treba da se pridržava sljedećih sigurnosnih uputstava:

- ◆ Nikad ne ostavljajte upaljače na dohvatu djece. Upaljači nisu igračke i nisu namijenjeni djeci!
- ◆ Koristite upaljače prema predviđenoj namjeni (postoje različite vrste upaljača za pripaljivanje cigareta, svijeća, roštilja i slično).
- ◆ Ne ostavljajte upaljače u automobilu, jer na visokim temperaturama preko 50°C plin iz upaljača može iscuriti i tako stvoriti zapaljivu atmosferu!

4.5. UPALJAČI

Upaljači su ručni uređaji za proizvodnju plamena, koji sadrže zapaljivu materiju (benzin ili plin). Po svojoj prirodi, ova vrsta proizvoda predstavlja rizik, naročito ukoliko dospije u ruke djeteta, jer pod određenim okolnostima može izazvati neželjene situacije poput požara i povreda povezanih sa tim.

Da bi se preduprijedili rizici i osigurao razuman stepen sigurnosti upaljača pri uobičajenoj upotrebi, potrebno je da upaljači koji se stavljaju na tržište ispunjavaju određene sigurnosne kriterije.

Opći zahtjevi za sigurnost upaljača utvrđeni su u međunarodnom standardu EN ISO 9994 i odnose se na maksimalnu visinu plamena, otpornost na visoke temperature i nestanak plamena, na ispitne metode, uputstva za upotrebu, upozorenja i označavanje upaljača.

U BiH su na snazi Zakon o općoj sigurnosti proizvoda i standard BAS EN ISO 9994:2009 Upaljači - Specifikacija o sigurnosti, kojim je preuzet gore navedeni međunarodni standard EN ISO 9994:2006.

U skladu sa navedenim propisima, upaljači koji se stavljaju na naše tržište moraju imati odgovarajuće sigurnosne informacije (uputstva i/ili upozorenja), u obliku teksta ili u obliku sigurnosnih simbola, koji bi zamijenili sva postojeća tekstualna uputstva i upozorenja.

Svrha informacija je da korisnika uputi u ispravne načine upotrebe ovog proizvoda.

Rezultati nadzora upaljača

U prioritete nadzora za 2013. godinu uvršteni su i upaljači s obzirom da se radi o proizvodima koji su široko rasprostranjeni na tržištu BiH i koji se svakodnevno masovno upotrebljavaju. Kako bi se utvrdilo da li upaljači ispunjavaju propisane sigurnosne zahtjeve, provedene su administrativne i vizuelne kontrole, kao i laboratorijska ispitivanja.

Projekt je realizovan u periodu septembar - novembar 2013. godine, prilikom čega je izvršena ukupno 21 inspekcijaska kontrola. Neusklađenosti su utvrđene kod 13 modela upaljača, a odnosile su se na nedostatak informacija o proizvođaču na upaljačima i/ili nedostatak odgovarajućih sigurnosnih upozorenja na upaljačima ili na pakovanju upaljača.

Poslovni subjekti su otklonili neusklađenosti na 8 modela, u količini od 202 196 komada upaljača. Na ostalih 5 modela neusklađenosti nisu otklonjene i sa tržišta je povučeno ukupno 1698 komada upaljača.

Na osnovu rezultata nadzora može se tvrditi da je stanje na tržištu Bosne i Hercegovine u pogledu sigurnosti upaljača zadovoljavajuće. Aspekt koji poslovni subjekti trebaju poboljšati se odnosi na označavanje upaljača sigurnosnim upozorenjima kako bi potrošači bili upoznati sa osnovnim rizicima koji upaljači mogu prouzrokovati.

Savjeti za upotrebu

- ◆ Prije početka rada sa bušilicom, vizuelno provjerite da nema dostupnih dijelova pod naponom.
- ◆ Bušilicu uključujte i isključujte samo preko prekidača na alatu, a nikako povlačenjem električnog kabela iz utičnice.
- ◆ Obratite pažnju na sigurno odstojanje prilikom bušenja.
- ◆ Vodite računa o sigurnosti električnog kabela i zaštitite ga od oštećenja.
- ◆ Tokom rada koristite zaštitnu opremu (zaštitne naočale, rukavice i zaštitu za uši).

4.6. RUČNE ELEKTRIČNE BUŠILICE

Ručna električna bušilica je alat primarno projektovan za bušenje rupa u različitim materijalima kao što su metal, plastika, drvo, beton, kamen, itd. Sigurnosni zahtjevi za ručne električne bušilice navedeni su u Naredbi o sigurnosti mašina ("Službeni glasnik BiH", broj 04/10) i pratećim standardima BAS EN 60745-1:2010 i BAS EN 60745-2-1:2012.

Prema Naredbi i standardima, svaka ručna električna bušilica mora biti označena nazivom i adresom proizvođača, znakom usklađenosti, oznakom serije ili tipa, godinom proizvodnje, brojem obrtaja neopterećene bušilice, maksimalnim kapacitetom stezne glave u milimetrima, naponom ili opsegom napona u voltima, simbolom prirode napona ili nazivnom frekvencijom, nazivnom snagom u vatima ili strujom u amperima, te oznakom upozorenja da korisnik mora pročitati uputstvo o upotrebi, koje mora biti priloženo uz bušilicu. Također, izjava o usklađenosti mora biti priložena uz svaku ručnu električnu bušilicu.

Dva tipična rizika koja se povezuju sa upotrebom bušilica su:

- ◆ Rizik od strujnog udara uslijed dostupnosti dijelova pod naponom, neispravnosti ili pogrešne upotrebe napojnog kabela ili upotrebe bušilice u vlažnim uvjetima.
- ◆ Rizik od povreda ruku i ostalih dijelova tijela uslijed direktnog kontakta sa rotirajućim dijelovima ili neodgovarajućeg rukovanja bušilicom.

Rezultati nadzora ručnih električnih bušilica

U periodu od 1. aprila do 30. juna 2013. godine proveden je zajednički projekt nadzora ručnih električnih bušilica. Sigurnosni zahtjevi za ručne električne bušilice su propisani Naredbom o sigurnosti mašina i pratećim standardima, te se u skladu s tim zahtjevima vršila administrativna i vizuelna provjera proizvoda.

Tokom provedbe projekta je izvršeno 17 inspekcijskih kontrola koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri dokumentacije i vizuelnoj provjeri proizvoda. Ukupno je kontrolisano 15 različitih tipova ručnih električnih bušilica. 11 modela bušilica je bilo usklađeno sa Naredbom. Kod 4 tipa bušilica (501 komad) utvrđene su neusklađenosti koje su se odnosile na:

- ◆ nedostatak izjave o usklađenosti,
- ◆ nedostatak upozorenja,
- ◆ nepotpuno uputstvo za upotrebu i
- ◆ nepotpuno deklarisanje proizvoda.

Poslovni subjekti su dobrovoljno izvršili usklađivanje 501 komada neusklađenih bušilica sa Naredbom.

4.7. MOTORNE KOSE (TRIMERI) ZA TRAVU

Motorna kosa za rezanje trave, tzv. trimer za travu je ručno vođena mašina, opremljena fleksibilnom reznom najlonskom niti ili sličnim nemetalnim fleksibilnim reznim elementom, koja je namijenjena za rezanje korova i oblikovanje trave, granja ili slične mekane vegetacije. Većinom se koristi za održavanje površina koje su nepristupačne kosilicama (oko drvoreda, ograda, staza, cvjetnih površina i slično).

Motorne kose za travu koji se stavljaju na tržište BiH moraju ispunjavati sigurnosne zahtjeve propisane u Naredbi o sigurnosti mašina ("Službeni glasnik BiH", broj 04/10) i standardu BAS EN ISO 11806:2010.

Prema Naredbi i standardu svaka motorna kosa za travu mora biti označena nazivom i adresom proizvođača, znakom usklađenosti, oznakom serije ili tipa, godinom proizvodnje, smjerom rotacije reznog

elementa, maksimalnom obrtnom frekvencijom osovine reznog elementa, identifikacijom prekidača, poklopca za benzin i ručice za pokretanje motora, te upozorenjima da se nosi zaštita za oči i uši (sluh), da rastojanje između posmatrača i motorne kose u radu treba da iznosi 15 metara, da se ne koriste metalni rezni elementi, da se pazi na odbačene predmete i da korisnik mora pročitati uputstvo o upotrebi, koje mora biti priloženo uz motornu kosu za travu. Također, izjava o usklađenosti mora biti priložena uz svaku motornu kosu.

Najčešći rizici koja se povezuju sa upotrebom motornih kosa su:

- ◊ Kontakt sa reznom najlonskom niti može da uzrokuje povrede.
- ◊ Postoji opasnost od izlivanja goriva i zapaljenja, što može uzrokovati opekotine.

Savjeti za upotrebu

- ◆ Na kosama za travu ne instalirati nenamjenske rezne elemente.
- ◆ Provjerite da je instaliran zaštitni poklopac za rezni element.
- ◆ Vodite računa o pravilnoj instalaciji svih dijelova, jer u suprotnom rezni element može da odskoči i prouzrokuje povrede.
- ◆ Upotrebljavajte rezni element odgovarajuće veličine.
- ◆ Prije početka rada uvjerite se da nema djece, posmatrača ili kućnih ljubimaca u krugu od 15 m.
- ◆ Prije upotrebe odstranite kamenje sa radne površine.
- ◆ Prije početka rada sačekajte da motor dostigne optimalnu radnu snagu.
- ◆ Redovno i pravilno održavajte glavu motorne kose, tako da na njoj nema nečistoće.

Rezultati nadzora motornih kosa za travu

Sigurnosni zahtjevi za motorne kose (trimere) za travu propisani su u Naredbi o sigurnosti mašina i pratećem standardu, te se u skladu sa tim zahtjevima, u periodu od 1. aprila do 30. juna 2013. godine, vršila administrativna i vizuelna provjera.

Tokom provedbe projekta izvršeno je 9 inspeksijskih kontrola koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri dokumentacije i vizuelnoj provjeri proizvoda. Ukupno je kontrolisano 7 modela motornih kosa (trimera) za travu. Kod 2 modela utvrđene su neusklađenosti sa propisanim odredbama Naredbe o sigurnosti mašina. Od ukupnog broja kontrolisanih motornih kosa za travu, 5 modela je bilo usklađeno sa Naredbom o sigurnosti mašina.

Poslovni subjekti su dobrovoljno izvršili usklađivanje 2 modela u količini od 85 komada motornih kosa za travu sa propisanim odredbama Naredbe o sigurnosti mašina i pratećeg standarda.

Savjeti za kupovinu

- ◆ Prije kupovine električnih makaza za živu ogradu, provjerite jesu li ispravno označene svim propisanim elementima, jer je to jedan od pokazatelja ozbiljnosti proizvođača.
- ◆ Provjerite da li električne makaze imaju sigurnosni prekidač koji uslijed otpuštanja ručke automatski zaustavlja rad reznog sječiva. Nepostojanje ove funkcije predstavlja sigurnosni nedostatak i može prouzrokovati povrede i nesreće poput posjekotina ili nenamjernog prerezivanje kabela i slično.
- ◆ Uz električne makaze mora biti isporučena zaštitna futrola za režno sječivo koja treba spriječiti kontakt osoba sa sječivom prilikom transporta ili skladištenja.
- ◆ Provjerite udobnost i ergonomičnost. Skrećemo vam pažnju da postoje i namjenske makaze za dešnjake i ljevoruke osobe.

4.8. ELEKTRIČNE MAKAZE ZA ŽIVU OGRADU

Makaze za živu ogradu su vrtno mašine koje se koriste za uređivanje, krojenje i oblikovanje žive ograde, a koje se pridržavaju sa jednom ili dvije ruke. Sigurnosni zahtjevi za električne makaze za živu ogradu navedeni su u Naredbi o sigurnosti mašina ("Službeni glasnik BiH", broj 04/10) i pratećim standardima BAS EN 60745-1:2010 i BAS EN 60745-2-15:2010.

Prema Naredbi i standardima, makaza za živu ogradu mora biti označena nazivom i adresom proizvođača, znakom usklađenosti, oznakom serije ili tipa, godinom proizvodnje, naponom ili opsegom napona u voltima, simbolom prirode napona ili nazivnom frekvencijom, nazivnom snagom u vatima ili strujom u amperima, te upozorenjima da se odmah izvadi utikač iz utičnice ako je kabal oštećen ili presječen, te da korisnik mora pročitati uputstvo o upotrebi, koje mora biti priloženo uz proizvod.

U zavisnosti od stepena zaštite od prodora vlage, makaze moraju biti označene i IP brojem (u slučaju da je taj broj različit od IPX0), te za makaze sa stepenom zaštite od prodora vlage manjim od IPX4

(IPX3, IPX2, IPX1 i IPX0) treba da stoji upozorenje da se proizvod ne izlaže kiši.

Također, izjava o usklađenosti mora biti priložena uz svaku mašinu.

Tipični rizici koji se mogu povezati s upotrebom makaza za živu ogradu su:

- ◇ strujni udar uslijed dostupnosti dijelova pod naponom,
- ◇ odbačeni predmeti mogu izazvati povrede.

Rezultati nadzora električnih makaza za živu ogradu

U periodu od 1. aprila do 30. juna 2013. godine proveden je projekt nadzora električnih makaza za živu ogradu, kojeg su zajednički realizovale Agencija za nadzor nad tržištem BiH, Republička uprava za inspeksijske poslove, Federalna uprava za inspeksijske poslove i Inspektorat Brčko distrikta BiH.

Tokom provedbe projekta nadzora električnih makaza za živu ogradu izvršeno je 6 inspeksijskih kontrola koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri dokumentacije i vizuelnoj provjeri proizvoda.

Ukupno je kontrolisano 6 različitih tipova električnih makaza za živu ogradu. Sve kontrolisane makaze su bile usklađene sa Naredbom o sigurnosti mašina.

4.9. UBODNE ELEKTRIČNE PILE

U bodna električna pila je mašina koja se koristi za obradu čvrstih materijala. Radi se zapravo o višenamjenskom alatu koji se može koristiti za skoro sve vrste rezova, a posebno za zavojite rezove u drvetu, kamenu, metalu i plastici.

Osnovni rezni element ubodne pile je nazubljena ili valovita metalna oštrica, koja je pričvršćena na ručku. Za električnu ubodnu pilu postoji veliki izbor listova pile, koji se u zavisnosti od veličine zubaca koriste za različite vrste obrade, odnosno za obradu različitih materijala.

Dakle, da bi rukovanje pilom bilo jednostavno i da bi rez bio precizan, potrebno je izabrati odgovarajući list pile. Listovi sa puno sitnih zubaca koriste se za poprečno rezanje masivnog drva, dok se listovi sa grubljim zupcima koriste za uzdužno rezanje drveta, u smjeru drvenih vlakana.

Za rezanje uskih zavoja, u ubodnu pilu je potrebno postaviti uski list. Za rezanje metala, aluminijske lima, keramike i plastike (akrilno staklo) postoje specijalni listovi pile.

Rezultati nadzora ubodnih električnih pila

U periodu od 1. aprila do 30. juna 2013. godine proveden je zajednički projekt nadzora ubodnih električnih pila.

Tokom provedbe projekta izvršeno je 8 inspekcijskih kontrola koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri dokumentacije i vizuelnoj provjeri proizvoda. Ukupno je kontrolisano 7 različitih tipova ubodnih električnih pila. Kod 1 tipa ubodne pile utvrđen je nedostatak upozorenja na proizvodu i izjave o usklađenosti, koja mora da bude priložena uz svaki proizvod, kao i nepotpuno označavanje proizvoda i uputstva. Poslovni subjekt je poduzeo mjere dobrovoljnog usklađivanja 294 komada proizvoda u skladu sa Naredbom o sigurnosti mašina.

Na kraju realizacije projekta nadzora ubodnih električnih pila zaključeno je da je stanje na tržištu ubodnih električnih pila sa aspekta njihove administrativne usklađenosti zadovoljavajuće.

NAPOMENA

Najčešći nedostaci otkriveni prilikom laboratorijskog ispitivanja su bili:

- ♦ mala površina poprečnog presjeka provodnika (100% neusklađenih uzoraka),
- ♦ nepotpuno uputstvo za upotrebu ili ga nema (100%),
- ♦ izmjerena snaga se razlikuje od deklarirane (83%),
- ♦ greške u označavanju uređaja (67%),
- ♦ omogućen pristup dijelovima pod naponom (33%).

4.10. RUČNI FENOVI ZA KOSU

Ručni fen za kosu je elektromehanički uređaj koji služi za sušenje kose. On spada u široko rasprostranjenu grupu proizvoda koju posjeduje svako domaćinstvo.

U BiH su zahtjevi za sigurnost ovih uređaja definisani u Naredbi o električnoj opremi namijenjenoj za upotrebu unutar određenih naponskih granica.

Česte su informacije o nesrećama povezanim sa upotrebom ovih uređaja. Nesreće se nekada dešavaju uslijed nedostataka na samom uređaju, a ponekad zbog nepažnje korisnika. Ovaj uređaj se najčešće koristi u kupatilima, gdje je izložen uticaju vode i vlage, što dodatno povećava rizik od strujnog udara po korisnika.

Veliki broj RAPEX obavještenja u pogledu ručnih fenova za kosu govori u prilog tome da se radi o veoma osjetljivom području.

Rezultati nadzora fenova za kosu

U toku provođenja projekta obavljeno je ukupno 14 inspekcijskih kontrola u kojima je kontrolisano 12 različitih tipova ručnih fenova za kosu. Inspektori su izvršili administrativnu i vizuelnu kontrolu proizvoda na tržištu BiH i na osnovu toga odabrali 12 uzoraka za laboratorijsko ispitivanje.

Laboratorijskom analizom je utvrđeno da 6 uzoraka (50%) ne ispunjava sigurnosne zahtjeve Naredbe o električnoj opremi namijenjenoj za upotrebu unutar određenih naponskih granica, te da za potrošače predstavljaju rizik od strujnog udara i požara.

Nadležni inspekcijski organi Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH su, za sve proizvode kod kojih nije bilo moguće otkloniti neusklađenosti, naložili mjere povlačenja s tržišta, te obavještavanja potrošača o rizicima i načinu povrata spornih proizvoda.

Sa tržišta je povučeno ukupno 223 komada ručnih fenova za kosu, a uništeno je 39 komada.

4.11. ELEKTRIČNE SVJETILJKE OPĆE NAMJENE

O d a b i r o d g o v a r a j u ć e g vještačkog osvjetljenja dugoročno doprinosi boljem kvalitetu života i od presudnog je značaja kako za zdravlje tako i za sigurnost korisnika. Detaljnu provjeru sigurnosno-tehničkih karakteristika električnih svjetiljki moguće je obaviti samo u kompetentnoj laboratoriji.

Međutim, elementarni sigurnosni zahtjevi koji se mogu provjeriti na mjestu kupovine, bez posebne ekspertize, su sljedeći:

- ◊ Na svjetiljci (npr. na natpisnoj pločici) moraju biti čitko i trajno navedeni podaci o proizvođaču i

- ◊ njegovoj robnoj marki.
- ◊ Na svjetiljci mora biti naznačen njen tip/model.
- ◊ Na svjetiljci mora biti navedena, pored drugih oznaka, i oznaka maksimalne snage u vatima (W).
- ◊ Napojni kabal ne smije imati nikakva oštećenja i mora biti odgovarajuće fiksiran.
- ◊ Na uređaju ne smiju biti dostupni dijelovi koji se u uobičajenoj upotrebi nalaze pod naponom (npr. žice provodnika ili metalni dio sijaličnog grla).

Obratite pažnju!

Tipični rizici spojnici sa ovim proizvodom su:

- ◆ Rizik od strujnog udara i
- ◆ Rizik od požara

Rezultati nadzora električnih svjetiljki opće namjene

Projekt nadzora električnih svjetiljki opće namjene je svojevrsan nastavak projekta iz 2012. godine, kada su ovi proizvodi bili kontrolisani administrativno i vizuelno. U 2013. godini projekt nadzora je uključivao i laboratorijsko ispitivanje određenih tehničkih zahtjeva koji su specificirani u primjenljivom standardu.

Projekt je trajao ukupno tri mjeseca, a proveden je u periodu februar–april 2013. godine, paralelno sa provedbom projekata nadzora produžnih kablova za upotrebu u domaćinstvu i ručnih fenova za kosu.

U toku realizacije projekta obavljeno je ukupno 13 inspekcijskih kontrola, u kojima je kontrolisano 10 različitih tipova električnih svjetiljki opće namjene.

Inspektori su izvršili administrativnu i vizuelnu kontrolu proizvoda na tržištu BiH i po tom osnovu odabrali 10 uzoraka za laboratorijsko ispitivanje.

Laboratorijskom analizom je utvrđeno da sedam uzoraka (70%) ne ispunjava sigurnosne zahtjeve iz Naredbe o električnoj opremi namijenjenoj za upotrebu unutar određenih naponskih granica, te da za potrošače predstavljaju rizik od strujnog udara i požara. Najčešći nedostaci koji su otkriveni prilikom laboratorijskog ispitivanja su:

- ◆ mala površina poprečnog presjeka provodnika (85% neusklađenih uzoraka)
- ◆ nepropisno izvedeno unutrašnje ožičenje (43%)
- ◆ nedovoljna izolacija uređaja (14%).

Procjenom rizika, za sve neusklađene proizvode, je ustanovljeno da predstavljaju ozbiljan rizik za potrošače, zbog čega su izrečene mjere povlačenja sa tržišta i povrata od potrošača, uz obavezu informisanja potrošača o rizicima koje proizvodi predstavljaju po korisnike i načinu povrata opasnih proizvoda od korisnika. U četiri (4) slučaja naložene su mjere uništenja povučениh proizvoda dok su u tri (3) slučaja povučени proizvodi vraćeni dobavljaču. Ukupno sa tržišta je povučeno 1156 komada svjetiljki, a uništeno je 150 komada.

Savjeti za kupovinu

- ◆ Uvjerite se da nema vidljivih fizičkih oštećenja na kablju.
- ◆ Uvjerite se da nema dostupnih dijelova kabla koji bi u toku normalne upotrebe mogli biti pod naponom.
- ◆ Ukoliko kabal posjeduje sigurnosni prekidač, provjerite da li on pravilno vrši svoju funkciju.
- ◆ Izbjegavajte kupovinu kablova koji su dosta jeftiniji od drugih kablova iz svoje klase. Ovo je znak da su u proizvodnji upotrijebljeni jeftini materijali ili se na drugi način štedilo prilikom njegove proizvodnje.
- ◆ Izbjegavajte kupovinu proizvoda nepoznatih proizvođača i/ili robnih marki.

4.12. PRODUŽNI KABLOVI

Produžni kablovi su osmišljeni kao privremena rješenja za dovođenje električne energije do uređaja koji je suviše udaljen od električne utičnice i ne bi se smjeli koristiti kao dugoročna ili trajna zamjena za strujno napajanje. Nepravilna upotreba produžnih kablova koji se lako mogu preopteretiti, jedan je od vodećih uzroka požara i električnog udara. Radi sigurnosti potrošača i domaćinstava preporučuju se sljedeće mjere opreza:

- ◆ Produžni kabal se ne smije preopteretiti uređajima, koji zbirno imaju veću potrošnju od same snage produžnog kabla.
- ◆ Provjerite kabal prije svake upotrebe. Uvjerite se da se kabl ne uvrće i ne prelama jer to može dovesti do oštećenja na proizvodu.
- ◆ Nakon korištenja, produžni kabal iskopčajte iz utičnice i odložite na suho mjesto do sljedeće upotrebe.

- ◆ Ukoliko primijetite vidljivo oštećenje na produžnom kablju ili primijetite čudno funkcionisanje uređaja, odmah prekinite napajanje i prestanite koristiti produžni kabal.
- ◆ Ne ostavljajte bez nadzora uređaje priključene preko produžnog kabla!
- ◆ Nemojte nasilno povlačiti kabal iz utičnice!
- ◆ Ne vršite sami nikakve prepravke ili popravke na produžnom kablju!

Rezultati nadzora produžnih kablova

Agencija za nadzor nad tržištem BiH i tržišne inspekcije Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH su drugu godinu za redom kontrolisale produžne kablove za upotrebu u domaćinstvu. Zbog zabrinjavajućih rezultata nadzora iz 2012. godine (80% ispitanih kablova nije ispunjavalo sigurnosne zahtjeve, produžni kablovi su kontrolisani i u 2013. godini). Kontrole su obavljene u periodu od februara do aprila 2013. godine.

U toku realizacije projekta obavljeno je ukupno 14 inspeksijskih kontrola u kojima je kontrolisano 10 različitih tipova produžnih kablova za upotrebu u domaćinstvu. Inspektori su izvršili administrativnu i vizuelnu kontrolu proizvoda na tržištu BiH i na osnovu toga odabrali 10 uzoraka za laboratorijsko ispitivanje. Laboratorijskom analizom je utvrđeno da 80% ispitanih uzoraka ne ispunjava sigurnosne zahtjeve iz Naredbe o električnoj opremi namijenjenoj za upotrebu unutar određenih naponskih granica i da za potrošače predstavljaju rizik od strujnog udara i požara. Od toga su u četiri slučaja neusklađenosti otklonjene i proizvodi su vraćeni na tržište, a u preostala četiri slučaja su nadležni inspeksijski organi Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH naložili mjere povlačenja sa tržišta, te obavještanja potrošača o rizicima i načinu povrata spornih proizvoda.

S obzirom da su rezultati nadzora kablova koji se nalaze na tržištu Bosne i Hercegovine u dvije godine za redom bili nezadovoljavajući, produžni kablovi će biti predmet proaktivnog nadzora i u 2014. godini.

4.13. DVD I Blu-Ray UREĐAJI

DVD uređaj (engl. *Digital Video Disc*) služi za reprodukciju sadržaja koji se nalaze na DVD mediju. DVD je optički disk koji se koristi kao vrsta medija za visokokvalitetno čuvanje podataka. Smatra se da je *Blu-Ray* disk nasljednik DVD. Ime vodi porijeklo iz engleskog jezika i znači doslovno "disk plave zrake", pri čemu se "disk" odnosi na medij, a "plava zraka" na primijenjeni plavi laser (405 nm talasne dužine).

DVD i *Blu-Ray* plejeri u svom sastavu imaju elektronske komponente koje su neophodne za njihovo funkcionisanje. Zbog prisustva ovih komponenti, ovi uređaji unose više harmonike u distributivnu mrežu. Dodatno, oni mogu generisati određene elektromagnetne smetnje koje mogu uticati na ispravan rad drugih uređaja u okruženju. Također, i smetnje iz okoline mogu ugroziti ispravno funkcionisanje DVD i *Blu-Ray* uređaja ukoliko oni ne posjeduju određeni stepen imunosti na ove smetnje.

Zbog svega navedenog, DVD i *Blu-Ray* uređaji moraju ispunjavati zahtjeve elektromagnetne kompatibilnosti. Vizuelnim pregledom nije moguće ustanoviti da li ovi uređaji ispunjavaju navedene zahtjeve. Jedino je laboratorijskim ispitivanjima moguće utvrditi da li ovi uređaji unose smetnje u napojnu mrežu i koliko su otporni na uticaj smetnji iz okoline.

DVD i *Blu-Ray* uređaji su već dugi niz godina prisutni na bosanskohercegovačkom tržištu. U ponudi su proizvodi različitih proizvođača, različitog cjenovnog razreda i porijekla. S obzirom da se koriste u svrhu zabave, odnosno za gledanje filmova i različitih videozapisa, a imaju relativno pristupačnu cijenu, zastupljeni su u većini domaćinstava.

Da bi izbjegli upotrebu DVD i *Blu-Ray* uređaja koji mogu da generišu smetnje i ometaju ispravno funkcionisanje drugih uređaja, potrošačima se savjetuje da izbjegavaju kupovinu DVD i *Blu-Ray* uređaja:

- ◊ koji nemaju jasne oznake proizvođača ili njegove robne marke,
- ◊ koji nemaju jasnu oznaku tipa (modela), serije, serijskog broja ili bilo koju drugu oznaku koja omogućava jasnu identifikaciju proizvoda,
- ◊ koji nemaju jasno uputstvo za upotrebu napisano na jednom od službenih jezika u BiH.

Rezultati nadzora DVD i Blu-Ray uređaja

U periodu od 1. februara do 31. marta 2013. godine, realizovan je projekt nadzora DVD i *Blu-Ray* uređaja prema Naredbi o elektromagnetnoj kompatibilnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 41/10).

Tokom realizacije ovog projekta izvršeno je 7 inspeksijskih kontrola (RS 3, FBiH 3 i BDBiH 1), u okviru kojih je provjereno 9 modela proizvoda (RS 5, FBiH 3 i BDBiH 1). Od ukupno 9 modela kontrolisano je 6 modela DVD i 3 modela *Blu-Ray* uređaja.

Kontrole su se zasnivale na administrativnim provjerama oznaka koje se prema Naredbi moraju nalaziti na proizvodu, uputstva za upotrebu, kao i izjava o usklađenosti.

Kod kontrolisanih proizvoda nisu utvrđene neusklađenosti sa zahtjevima Naredbe o elektromagnetnoj kompatibilnosti.

4.14. PLUTAJUĆA POMAGALA ZA PLIVANJE

Plivanje je važna fizička aktivnost koja stimulira harmoničan i svestran razvoj djeteta. Ponuda sredstava koja pomažu djeci da ovladaju vještinama plivanja i intenzivnije uživaju u vodenim radostima je raznolika, od gumenih kolutova sa sjedištem, mišića, grudnih pojaseva, prsluka za plivanje, itd. I pored upotrebe plutajućih pomagala za plivanje, djeci u vodi je u svakom trenutku potreban roditeljski nadzor.

Ukoliko su ostavljena bez nadzora odraslih i koriste plutajuća pomagala koja ne ispunjavaju propisane sigurnosne zahtjeve, djeca u vodi mogu biti izložena rizicima. Tipični rizici spojivi sa upotrebom ovih proizvoda su: rizik od utapanja, rizik od povreda na oštre ivice i hemijski rizik.

Prilikom kupovine plutajućih pomagala za učenje plivanja, potrebno je obratite pažnju na sljedeće:

- ◆ (BAS) EN 13138-1 je broj standarda za plutajuća pomagala za učenje plivanja klase B, te prilikom kupovine, tražite taj broj na bilo kojem plutajućem pomagalu klase B.
- ◆ Kupujte plutajuća pomagala za učenje plivanja koja odgovaraju veličini vašeg djeteta, odnosno godinama i težini djeteta, što treba biti navedeno na proizvodu ili njegovom pakovanju.
- ◆ Na samom proizvodu ili pakovanju trebaju biti postavljena sljedeća upozorenja ili grafički prikazi istih:
 - ◇ „Koristite samo pod nadzorom odrasle osobe“
 - ◇ „Uvijek napuhati sve zračne komore“
 - ◇ „Ne štiti od utapanja“
 - ◇ „Trebalo da se nosi samo na nadlaktici“ (u slučajevima mišića za plivanje).

Preporučujemo da obratite pažnju da li je na pomagalu za plivanje navedeno „Phthalate free“ (bez ftalata), iako ovo nije obavezan zahtjev iz standarda.

Rezultati nadzora plutajućih pomagala za plivanje

Projekt nadzora plutajućih pomagala za učenje plivanja trajao je od 1. juna do 30. septembra 2013. godine. U tom periodu je izvršeno 19 inspeksijskih kontrola.

Inspeksijske kontrole su se zasnivale na administrativnoj provjeri dokumentacije, vizuelnoj provjeri proizvoda i uzimanju uzoraka za laboratorijska ispitivanja. Kontrolisano je 12 različitih tipova plutajućih pomagala. Od toga su 2 tipa plutajućih pomagala bila usklađena sa Naredbom o ličnoj zaštitnoj opremi. Na preostalim 10 tipova plutajućih pomagala identifikovane su neke od sljedećih neusklađenosti:

- ◆ Nisu opremljeni sigurnosnim nepovratnim ventilom na svakoj komori za napuhavanje.
- ◆ Ne mogu zadržati namijenjenu zaštitnu funkciju zbog mogućnosti slučajnog otvaranja ventila i ispuhavanja vazdušnih komora.
- ◆ Nisu označeni veličinom u odnosu na raspon tjelesne težine korisnika.
- ◆ Upozorenja i obavještenja nisu na jednom od službenih jezika u upotrebi u Bosni i Hercegovini.
- ◆ Nema navedene obavezne informacije o identifikaciji proizvođača ili ovlaštenog zastupnika.
- ◆ Nema teksta obaveznog upozorenja, pratećih oznaka i obaveznih obavještenja.
- ◆ Obavezne oznake i upozorenja nisu unutar 100 mm od ventila.

Poslovnim subjektima je naloženo usklađivanje 3 modela neusklađenih plutajućih pomagala u količini od 1126 komada. 7 modela plutajućih pomagala su poslovni subjekti dobrovoljno povukli sa tržišta i izvršili uništavanje 1800 komada ovih proizvoda.

4.15. SUNČANE NAOČALE

Sunčane naočale spadaju u ličnu zaštitnu opremu. One nude zaštitu od prekomjerne izloženosti svjetlosti, uključujući njene vidljive i nevidljive komponente. U zavisnosti od vrste, naočale mogu gotovo potpuno da blokiraju štetno ultraljubičasto zračenje, koje je uzročnik mnogih problema i bolesti oka.

Za adekvatnu zaštitu, preporučuju se sunčane naočale koje reflektuju ili filtriraju 99-100% UV-A i UV-B svjetla, sa talasnim dužinama do 400 nm (sunčane naočale koje zadovoljavaju taj uslov često su označene kao „UV400“), odnosno 95%, s talasnim dužinama do 380 nm, u skladu sa standardom EN 1836.

Prema standardu za sunčane naočale, filteri su podijeljeni u pet kategorija:

0 bezbojni ili lako obojeni - propuštaju 80 - 100 % vidljivog dijela (za večer)

1 lagano obojeni - propuštaju 43-80% vidljivog dijela

2 srednje obojeni - propuštaju 18-43% vidljivog dijela

3 tamno obojeni - propuštaju 8-18% vidljivog dijela (tropi)

4 vrlo tamno obojeni - propuštaju 3-8% vidljivog dijela - ekstremno (snijeg, more).

Pravilan odabir sunčanih naočala

- ◊ Kada birate sunčane naočale, nemojte da kupujete one na kojima nisu navedeni detalji o UV zaštiti ili one koje nemaju deklaraciju (naziv proizvođača, oznaka standarda, itd).
- ◊ Na sunčanim naočalama mora biti navedena kategorija filtera i znak usklađenosti koji se obično nalaze na okviru naočala.
- ◊ Vodite računa da kupujete naočale određene kategorije u zavisnosti od planirane upotrebe. Sunčane naočale kategorije 4 se ne smiju koristiti u vožnji i saobraćaju.
- ◊ Uz svake sunčane naočale mora biti napisano upozorenje "Nisu za direktno posmatranje sunca".

Rezultati nadzora sunčanih naočala i filtera za opću upotrebu

Projekt nadzora sunčanih naočala realizovan je u periodu od 01. juna do 30. septembra 2013. godine. Sigurnosni zahtjevi za sunčane naočale su propisani u Naredbi o ličnoj zaštitnoj opremi i pratećim standardima, te se u skladu sa tim zahtjevima vršila administrativna provjera dokumentacije, vizuelna provjera proizvoda i laboratorijsko ispitivanje uzoraka.

Tokom projekta izvršeno je 35 inspekcijskih kontrola i tom prilikom su kontrolisana 32 različita modela sunčanih naočala. Od ukupnog broja kontrolisanih sunčanih naočala 11 modela sunčanih naočala je bilo usklađeno sa Naredbom o ličnoj zaštitnoj opremi.

Kod 21 modela su utvrđene neusklađenosti koje su se između ostalog odnosile na nedostatak potrebnog nivoa zaštite, pogrešno deklarisanje proizvoda i nedostatak upozorenja. Poslovnim subjektima je naloženo usklađivanje 13 neusklađenih modela sunčanih naočala u količini od 2814 komada. Poslovni subjekti su sa tržišta povukli 8 modela sunčanih naočala u količini od 436 komada. Od navedenog broja sunčanih naočala koje su povučene sa tržišta, 117 komada je uništeno.

4.16. KACIGE ZA BICIKLISTE I KORISNIKE SKEJTBORDA I KOTURALJKI

Pravilna upotreba

Veoma je važno da kaciga bude ispravno postavljena na glavu korisnika i da odgovara veličini glave.

Učinkovitost kacige koja je pogrešno postavljena je puno manja, čak i dvostruko po nekim procjenama!

Zaštitne kacige namijenjene su za zaštitu glave biciklista i korisnika skejtborda i koturaljki na način da apsorbuju energiju udara i na taj način smanjuju rizik od povreda. One bi generalno trebale biti lagane i omogućavati dovoljnu prozračnost, jer se koriste tokom intenzivnih aerobnih aktivnosti koje značajno povećavaju tjelesnu temperaturu, a glava treba da bude u stanju da reguliše svoju temperaturu.

Zaštitne kacige za bicikliste i korisnike skejtborda i koturaljki spadaju u II kategoriju lične zaštitne opreme i prema Naredbi o ličnoj zaštitnoj opremi mogu se staviti na tržište Bosne i Hercegovine ili u upotrebu samo ako ne ugrožavaju zdravlje i sigurnost korisnika, pod uvjetom da se pravilno održavaju i koriste u skladu sa predviđenom namjenom.

Ukoliko kaciga ispunjava zahtjeve iz standarda EN 1078, to znači da osigurava prihvatljiv nivo sigurnosti.

Rezultati nadzora kaciga za bicikliste i korisnike skejtborda i koturaljki

Tokom provedbe projekta nadzora zaštitnih kaciga izvršeno je 12 inspekcijskih kontrola koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri dokumentacije i vizuelnoj provjeri proizvoda. Ukupno je kontrolisano 12 različitih modela zaštitnih kaciga.

Kod 6 modela zaštitnih kaciga utvrđene su administrativne neusklađenosti, dok je 6 modela zaštitnih kaciga bilo usklađeno sa Naredbom o ličnoj zaštitnoj opremi.

Poslovni subjekti su dobrovoljno izvršili usklađivanje 6 neusklađenih modela zaštitnih kaciga (u količini od 679 komada) u skladu sa Naredbom o ličnoj zaštitnoj opremi.

4.17. POSUĐE ZA KUHANJE POD PRITISKOM

Posuđe za kuhanje pod pritiskom ili ekspres lonac je rasprostranjen potrošački proizvod koji posjeduje skoro svako domaćinstvo. Zahtjevi za sigurnost posuđa za kuhanje pod pritiskom su u BiH zakonodavstvu definisani Naredbom o opremi pod pritiskom, kao i primjenljivim standardom BAS EN 12778:2007+A1/AC:2007.

Prema definiciji iz standarda BAS EN 12778:2007+A1/AC:2007, ekspres lonac je posuđe opremljeno uklonjivim poklopcem, koje je namijenjeno za kuhanje namirnica u vodi i/ili pari pod pritiskom.

Može se koristiti na štednjaku ili može biti opremljen integrisanim izvorom grijanja.

Najčešći rizici od ekspres lonaca koji uzrokuju povrede su:

- ♦ opekotine uslijed nekontrolisanog ili nepravilno usmjerenog ispuštanja pare i nekontrolisanog izbacivanja sadržaja ekspres lonca,
- ♦ opekotine uslijed kontakta sa pregrijanim površinama,
- ♦ mehaničke povrede uslijed eksplozije ekspres lonca.

Savjeti za upotrebu

- ♦ ne dozvolite djeci prisustvo u blizini ekspres lonca kada je u upotrebi;
- ♦ kada je pod pritiskom, pomjerajte ekspres lonac sa naročitom pažnjom, ne dodirujte vruće površine;
- ♦ neodgovarajuća upotreba ekspres lonca može da dovede do opekotina, budite sigurni da je lonac dobro zatvoren prije uključivanja izvora toplote;
- ♦ nikada ne otvarajte lonac na silu, ne otvarajte ga dok ne budete sigurni da je njegov unutrašnji pritisak potpuno pao;
- ♦ nikada nemojte puniti lonac iznad 2/3 kapaciteta;
- ♦ koristite odgovarajuće izvore toplote;
- ♦ prije svake upotrebe provjerite da ventili nisu začepljeni.

Rezultati nadzora posuđa za kuhanje pod pritiskom

U periodu od 1. oktobra do 30. novembra 2013. godine, Agencija za nadzor nad tržištem BiH i tržišne inspekcije Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH su zajednički realizovale projekt nadzora posuđa za kuhanje pod pritiskom.

Tokom realizacije projekta izvršeno je 12 inspeksijskih kontrola koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri dokumentacije i oznaka na proizvodu i vizuelnoj provjeri proizvoda. Kontrolisano je 9 modela posuđa za kuhanje pod pritiskom, od kojih je kod 4 utvrđena administrativna neusklađenost – uputstvo za upotrebu nije prevedeno na jedan od jezika BiH. Ostalih 5 modela je bilo usklađeno sa Naredbom o opremi pod pritiskom. Poslovni subjekti su dobrovoljno uskladili 65 komada proizvoda sa propisanim zahtjevima.

4.18. BLENDERI ZA HRANU

Blender je mali kućanski uređaj koji se koristi za miješanje, sitnjenje i miksanje hrane. Sastoji se od posude na čijem dnu se nalaze oštrice za sitnjenje, a njih pokreće elektromotor koji se nalazi u bazi uređaja.

Posuda blendera može biti napravljena od stakla, plastike, nehrđajućeg čelika ili porculana. Većina modernih blendera ima nekoliko modusa rada koji se razlikuju po brzini rotiranja oštrica. Oštrice blendera u toku rada stvaraju vrtložni efekat koji krupnije dijelove hrane potiskuje prema dnu posude i tako osigurava ravnomjerno usitnjavanje hrane u posudi.

4.19. RUČNI MIKSERI ZA HRANU

Ručni mikser je mali kućanski uređaj, koji koristi elektromotorni pogon za pokretanje mutilica kojima se muti hrana. Ručka miksera je sastavni dio tijela miksera, koje je obično napravljeno od plastike, dok mutilice mogu biti napravljene i od nehrđajućeg čelika. Mikser posjeduje i prekidače za uključivanje/isključivanje, odabir brzine rada, te za odvajanje mutilica od tijela miksera.

Za razliku od stacionarnih miksera koji imaju svoju posudu, hrana se ručnim mikserom može mutiti u posudi koju korisnik odabere.

Rezultati nadzora blendera za hranu i ručnih miksera za hranu

Agencija za nadzor nad tržištem BiH i tržišne inspekcije Federacije BiH i Republike Srpske su realizovali zajednički projekt nadzora blendera za hranu i ručnih miksera za hranu. Projekt je trajao ukupno tri mjeseca, a proveden je u periodu 1.10. - 31.12.2013. godine.

U toku projekta obavljeno je ukupno osam (8) inspekcijskih kontrola u kojima je kontrolisano osam (8) različitih tipova blendera za hranu i ručnih miksera za hranu. Inspektori su izvršili administrativnu i vizuelnu kontrolu proizvoda na tržištu BiH i na tom osnovu odabrali osam (8) uzoraka za laboratorijsko ispitivanje - četiri (4) uzorka blendera za hranu i četiri (4) uzorka ručnih miksera za hranu.

Laboratorijskom analizom je utvrđeno da jedan (1) uzorak (25%) blendera za hranu i jedan (1) uzorak (25%) ručnih miksera za hranu ne ispunjavaju sigurnosne zahtjeve iz Naredbe o električnoj opremi namijenjenoj za upotrebu unutar određenih naponskih granica, te da za potrošače predstavljaju rizik od strujnog udara i požara.

U jednom slučaju (blender) ustanovljeno je da proizvod predstavlja ozbiljan rizik za potrošače, te su izrečene mjere povlačenja sa tržišta i povrata od potrošača navedenog proizvoda, uz obavezu informisanja potrošača o rizicima koje proizvod predstavlja po korisnike i načinu povrata opasnog proizvoda od korisnika.

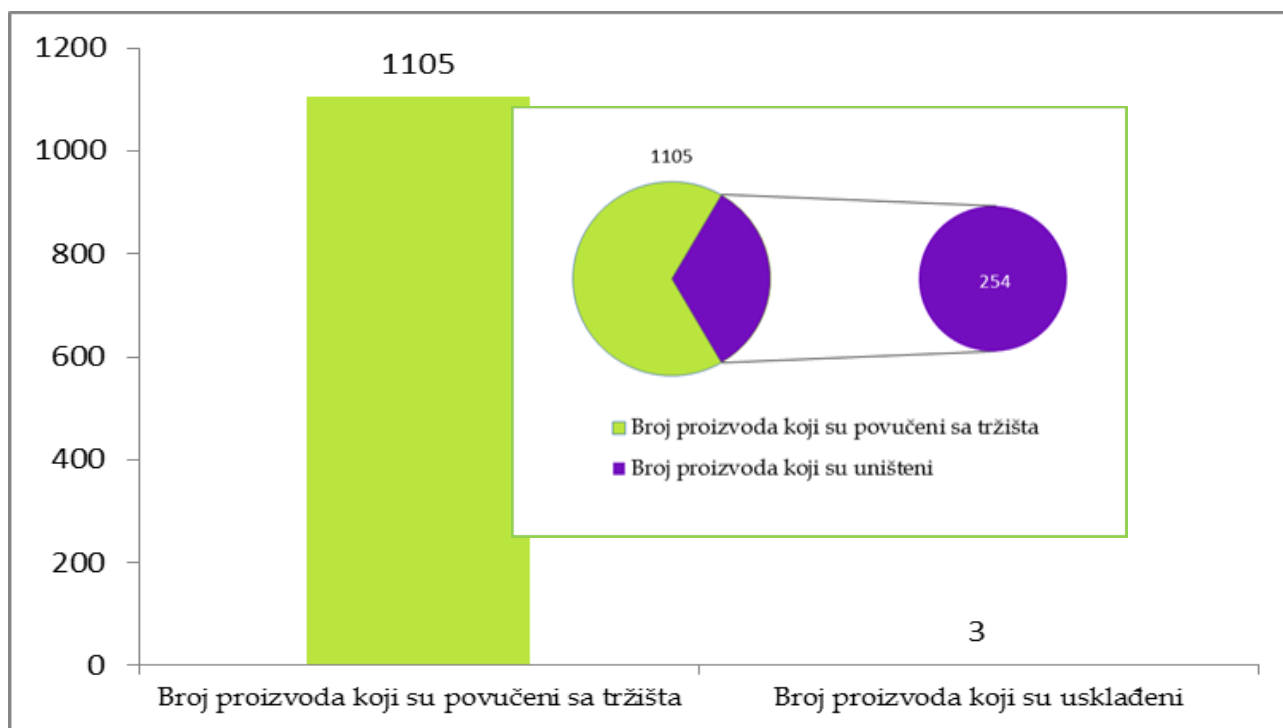
U drugom slučaju, uvozniku je naloženo da otkloni nedostatke na proizvodu (prevede uputstvo za upotrebu na jedan od jezika u službenoj upotrebi u BiH), što je ovaj i učinio.

5. REAKTIVNI NADZOR U 2013. GODINI

Na osnovu dostupnih informacija o nesigurnim proizvodima u 2013. godini, Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine je pokrenula ukupno 29 predmeta reaktivnog nadzora.

Od ukupnog broja pokrenutih predmeta, u 7 slučajeva je utvrđeno da su nesigurni proizvodi stavljeni na tržište Bosne i Hercegovine. Kao rezultat aktivnosti u okviru reaktivnog nadzora sa tržišta Bosne i Hercegovine je povučeno ukupno 1105 proizvoda, od čega su 254 proizvoda uništena. Izvršeno je usklađivanje 3 proizvoda i od potrošača je izvršen povrat 3 proizvoda.

Rezultati reaktivnog nadzora

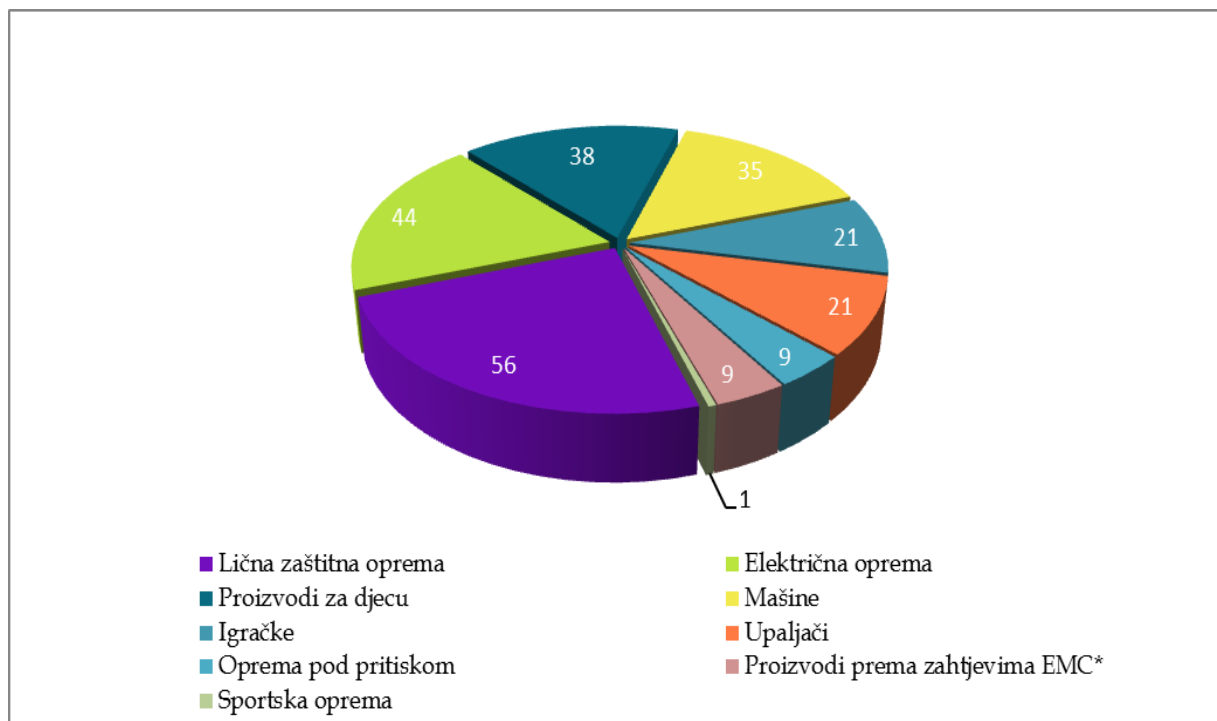

6. STATISTIKA ZA 2013. GODINU

U 2013. godini su administrativno, vizuelno i/ili laboratorijski kontrolisana ukupno 234 modela iz 9 različitih grupa proizvoda:

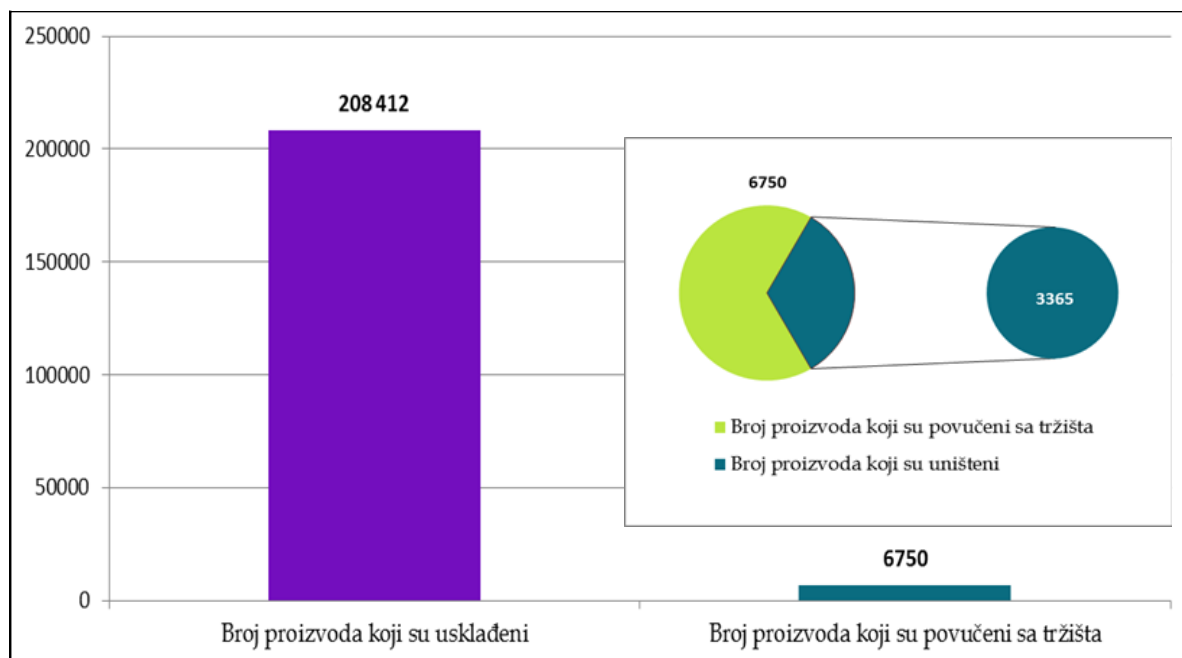
1. 56 modela lične zaštitne opreme
2. 44 modela električne opreme
3. 38 modela proizvoda za djecu
4. 35 modela mašina
5. 21 model igračaka
6. 21 model upaljača
7. 9 modela opreme pod pritiskom
8. 9 modela proizvoda prema zahtjevima EMC*
9. 1 model sportske opreme

**DVD i Blu Ray uređaji su kontrolisani u skladu sa zahtjevima iz Naredbe o elektromagnetnoj kompatibilnosti (EMC).*

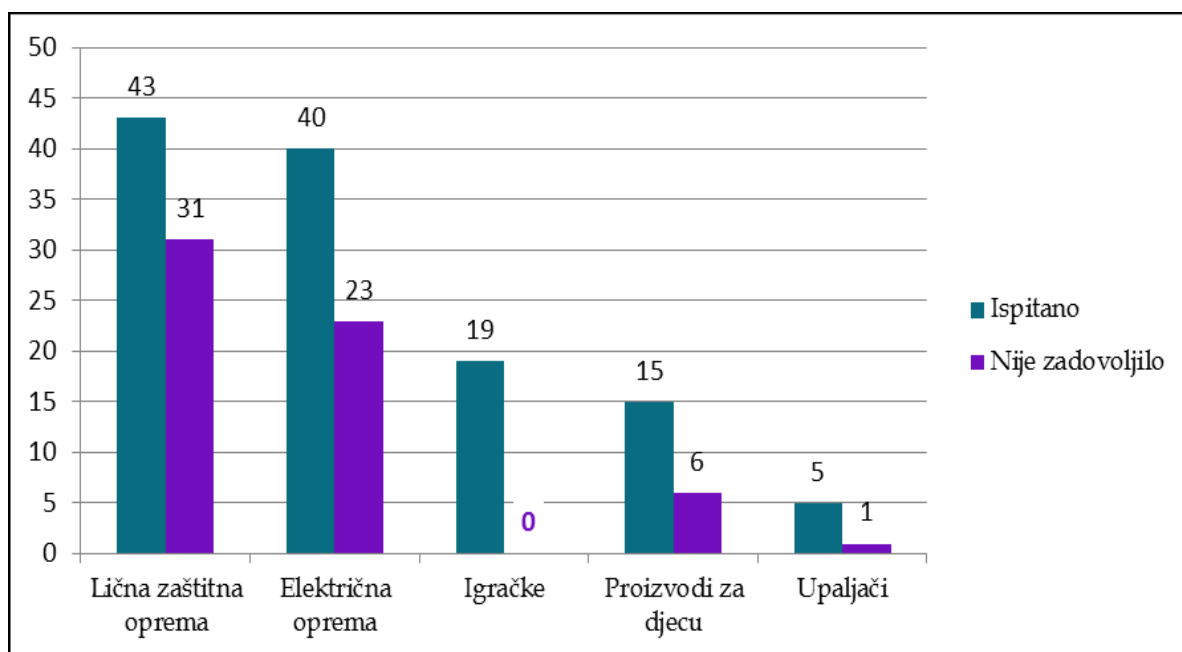

Od ukupnog broja kontrolisanih modela, 121 model je bio usklađen sa propisanim sigurnosnim zahtjevima. Preostalih 113 modela bilo je neusklađeno.

Od 113 neusklađenih modela, izvršeno je usklađivanje 64 modela u količini 208 412 komada i sa tržišta BiH je povučeno 49 modela, od čega 40 modela sa ozbiljnim rizikom za potrošače, a 9 modela sa ostalim nivoima rizika. Ukupno je povučeno 6750 komada, od kojih je uništeno 3365 komada.

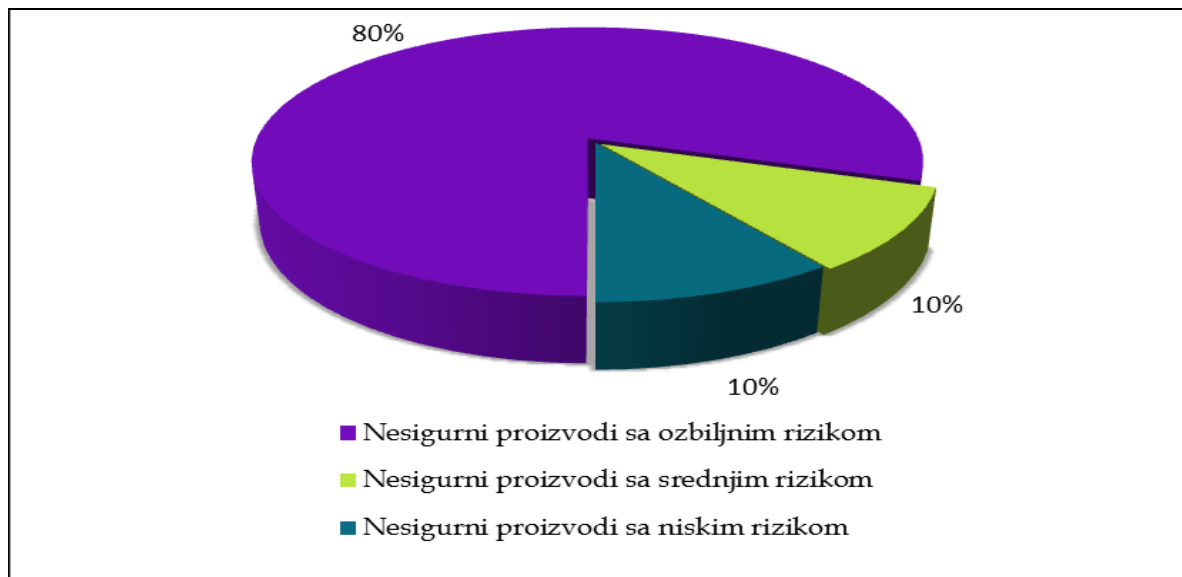

U 2013. godini su laboratorijski ispitana 122 uzorka, od čega 61 uzorak (50%) nije ispunjavao propisane sigurnosne zahtjeve. Grupe proizvoda koje su bile predmet laboratorijskih ispitivanja su: proizvodi za djecu, igračke, lična zaštitna oprema, električna oprema i upaljači. Grafički prikaz laboratorijski ispitanih proizvoda, sa brojem proizvoda koji nisu zadovoljili propisane zahtjeve:

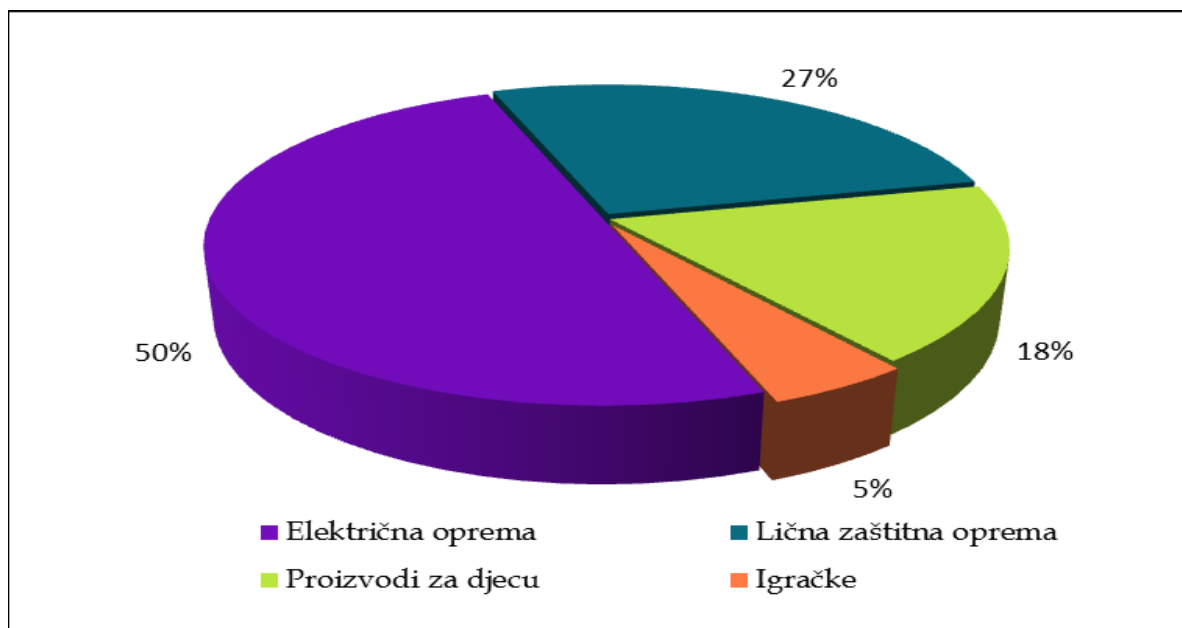
6.1. Nivoi rizika kod nesigurnih proizvoda povučениh sa tržišta

U 2013. godini je pronađeno 49 nesigurnih proizvoda koji su dobrovoljno ili po nalogu inspeksijskih organa povučeni sa tržišta BiH. Od toga je 40 proizvoda predstavljalo ozbiljan rizik za potrošače, dok je preostalih devet proizvoda predstavljalo niže nivoe rizika (srednji ili nizak rizik):

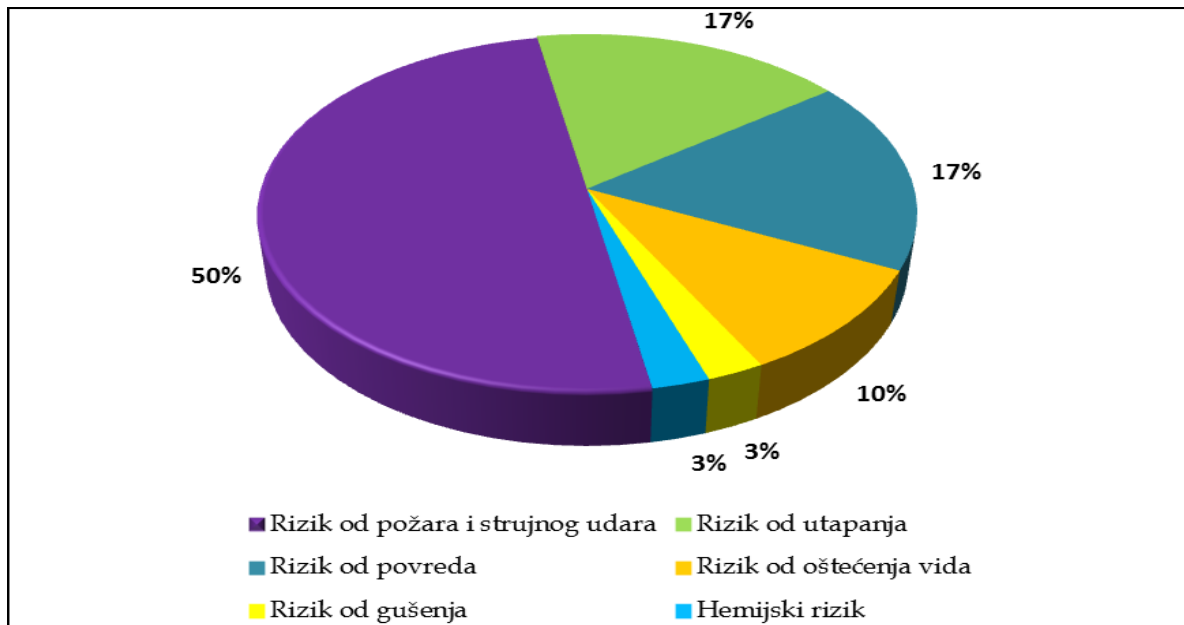
6.2. Grupe proizvoda sa ozbiljnim rizikom za potrošače

Tokom realizacije proaktivnog i reaktivnog nadzora u 2013. godini, ustanovljeno je da 40 modela nesigurnih proizvoda predstavlja ozbiljan rizik za potrošače, zbog neispunjavanja propisanih sigurnosnih zahtjeva, i to:

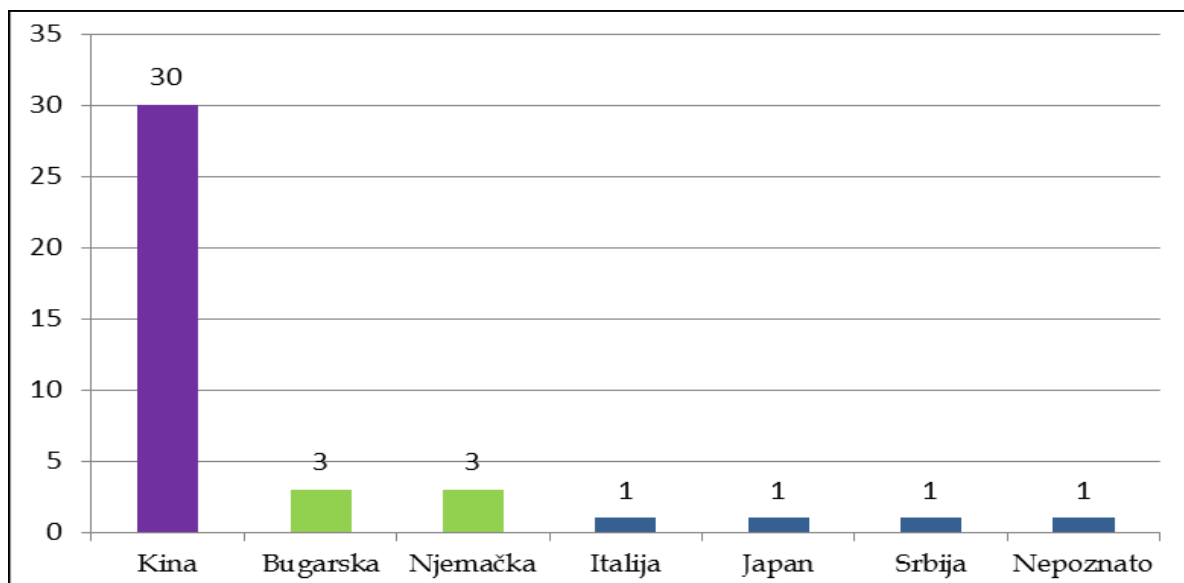
6.3. Vrste ozbiljnih rizika

Vrste ozbiljnih rizika koje su identifikovane kod proizvoda u proaktivnom i reaktivnom nadzoru u 2013. su sljedeće:

6.4. Porijeklo proizvoda sa ozbiljnim rizikom

Sumiranjem i analizom rezultata proaktivnog i reaktivnog nadzora iz 2013. godine, ustanovljeno je da najviše nesigurnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom za potrošače potiče iz Kine (ukupno 30). Ostale zemlje porijekla nesigurnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom su prikazane u nastavku:

6.5. Lista nesigurnih proizvoda koji predstavljaju ozbiljan rizik

RB	Naziv proizvoda	EAN kod / model/tip proizvoda	Zemlja porijekla	Rizik	Nivo rizika
1.	Sobna grijalica "Klimatronic"	tip: LCD 1000	Njemačka	rizik od požara i strujnog udara	ozbiljan
2.	Roleri za odrasle "FIREFLY"		Kina	rizik od povrede	ozbiljan
3.	LED sijalice "PHILIPS"		Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
4.	Igračka drveni medo "babylove"		Njemačka	rizik od gušenja	ozbiljan
5.	Igračka plastični konj	tip: MIBO JHD567	Kina	hemijski rizik	ozbiljan
6.	Prenosna električna svjetiljka	tip: R44473	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
7.	Prenosna električna svjetiljka	tip: nepoznat	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
8.	Prenosna električna svjetiljka	tip: Rola C13-B	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
9.	Prenosna električna svjetiljka	tip: DY 10005-1-2-3-4	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
10.	Prenosna električna svjetiljka	tip: Rola D-2140	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
11.	Prenosna električna svjetiljka	tip: M882BG (bijela)	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
12.	Prenosna električna svjetiljka	tip: M882BG (smeđa)	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
13.	Produžni kabal sa tri utičnice	tip: nepoznat	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
14.	Produžni kabal	tip: 01.28.60	Srbija	rizik od strujnog udara	ozbiljan
15.	Produžni kabal "KLAN"	tip: Periferija 105	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
16.	Produžni kabal sa četiri utičnice	tip: nepoznat	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
17.	Ručni fen za kosu	tip: SDFR-298	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
18.	Ručni fen za kosu "Severin"	tip: HT 0112	Njemačka	rizik od strujnog udara	ozbiljan
19.	Ručni fen za kosu "Keno"	tip: KE 34 B	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
20.	Ručni fen za kosu "Magitec Domicile"	tip: MT-7171	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
21.	Ručni fen za kosu	tip: H-818 Nikai	Japan	rizik od strujnog udara	ozbiljan
22.	Ručni fen za kosu	tip: MD-750A	Kina	rizik od strujnog udara	ozbiljan
23.	Sunčane naočale	tip: 2654 GIL	Nepoznata	rizik od oštećenja vida	ozbiljan
24.	Sunčane naočale	tip: BOGUAN 9960	Kina	rizik od oštećenja vida	ozbiljan
25.	Sunčane naočale	tip: SG S-OPTIC 9132	Kina	rizik od oštećenja vida	ozbiljan
26.	Sunčane naočale	tip: SORTO YSD-8512	Kina	rizik od oštećenja vida	ozbiljan
27.	Mišići za plivanje	tip: 9516238	Kina	rizik od utapanja	ozbiljan
28.	Mišići za plivanje "WINNIE THE POOH"		Kina	rizik od utapanja	ozbiljan
29.	Mišići za plivanje "FUN"		Kina	rizik od utapanja	ozbiljan
30.	Plutajuće pomagalo za plivanje Štrumf		Kina	rizik od utapanja	ozbiljan
31.	Plutajuće pomagalo	tip: SWIM VEST-1015	Kina	rizik od utapanja	ozbiljan
32.	Mišići za plivanje "SAINTEVE"		Kina	rizik od utapanja	ozbiljan
33.	Plutajuće pomagalo za plivanje Betman		Kina	rizik od utapanja	ozbiljan
34.	Dječija ogradicu za igru "COMODO"		Italija	rizik od povrede	ozbiljan
35.	Blender za hranu sa spremnikom "Bira"	tip: Y-46	Kina	rizik od požara i strujnog udara	ozbiljan
36.	Dječija stolica za hranjenje "Teddy"		Bugarska	rizik od povrede	ozbiljan
37.	Dječija stolica za hranjenje "ROBY"		Kina	rizik od povrede	ozbiljan
38.	Dječija stolica za hranjenje	tip: LBH 201	Kina	rizik od povrede	ozbiljan
39.	Dječija stolica za hranjenje BERTONI Mio		Bugarska	rizik od povrede	ozbiljan
40.	Dječija stolica za hranjenje BERTONI Mio	EAN: 10100201239	Bugarska	rizik od povrede	ozbiljan

7. KONTROLNA LISTA ZA PROVJERU DJEČIJH STOLICA ZA HRANJENJE

Uz pomoć ove kontrolne liste, lako možete provjeriti da li dječija stolica za hranjenje ispunjava osnovne sigurnosne zahtjeve! Kada krenete u kupovinu dječije stolice, ponesite listu sa sobom!

Odgovorite na sljedeća pitanja sa:	DA ili NE	
Da li je plastična ambalaža obilježena sljedećim ili istoznačnim upozorenjem: "Kako bi se izbjegla opasnost od gušenja, odstranite ovu plastičnu ambalažu prije upotrebe ovog proizvoda. Ovu ambalažu treba uništiti ili čuvati dalje od djece i dojenčadi"	☐	☐
Da li se na stolici nalazi naziv ili trgovačka marka ili drugi način identifikacije proizvođača, distributera, uvoznika ili trgovca na malo?	☐	☐
Da li na stolici postoji "UPOZORENJE: NE OSTAVLJAJTE DIJETE BEZ NADZORA" Sljedeći simbol može se koristiti zajedno sa navedenom rečenicom upozorenja. <div data-bbox="167 905 440 1041" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> </div>	☐	☐
Da li je uz stolicu priloženo Uputstvo za upotrebu na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH	☐	☐
Da li se na vrhu uputstva nalazi sljedeća rečenica: "VAŽNO. SAČUVATI ZA BUDUĆU UPOTREBU: PROČITATI PAŽLJIVO" napisana veličinom slova ne manjom od 5 mm	☐	☐
Na stolici nema oštrih ivica	☐	☐
Na stolici nisu dostupni sitni dijelovi	☐	☐
Širina sigurnosnog pojasa na stolici je najmanje 20 mm	☐	☐
Rastojanje od površine sjedišta do vrha naslona je najmanje 140 mm	☐	☐
Dužina naslona za leđa je najmanje 400 mm	☐	☐
Na stolici postoje maksimalno dva točkica (kod stolica koje imaju točkice)	☐	☐

Ukoliko je odgovor na neko od pitanja NE, obavijestite Agenciju za nadzor nad tržištem BiH!

Osnivač i izdavač

Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine

Za izdavača

direktorica Lenka Kozić, dipl.oec

Glavni i odgovorni urednik

mr.sc. Gordana Krsmanović Kusmuk, dipl. oec.

Članovi redakcije

mr.sc. Azra Tabaković Kedić, dipl. iur.

Danka Krajišnik, prof. eng. jezika

Dražan Primorac, dipl. ing. saob.

Lidija Lovrić, dipl. ing. hem.

Miće Drljo, dipl. ing. maš.

mr.sc. Samir Bekto, dipl. ing. maš.

Dizajn

Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine

Tiraž

100 primjeraka

Bilten izlazi jednom godišnje

Prilikom preuzimanja podataka iz ovog izdanja, obavezno navedite izvor!

Ukoliko ste zainteresovani za besplatne primjerke ovog izdanja,
obratite se na sljedeće kontakte:

Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine
Karađorđeva 8
71123 Istočno Sarajevo

Tel: 00 387 57 340 718
Faks: 00 387 57 343 502
E-mail: msa.info@annt.gov.ba

POTRAŽITE NAS NA:

<https://www.annt.gov.ba>

<https://www.facebook.com/ANNTBIH>

<https://twitter.com/ANNTBIH>